

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

«РЭГІЯНАЛЬНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА З'ЯЎЛЯЕЦЦА ЭФЕКТЫЎНЫМ НАПРАМКАМ РАЗВІЦЦА ІНТЭГРАЦЫЙНЫХ ПРАЦЭСАЎ У САЮЗНАЙ ДЗЯРЖАВЕ»

Аб гэтым 15 снежня заявіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з губернатарам Чалыбінскай вобласці Расійскай Федэрацыі Пятром Суміным.

Узаемныя відзіты дэлегацыі Беларусі і рэгіёнаў Расіі ўжо сталі добрай традыцыяй. Абмеркаванне ў ходзе такіх сустрэч актуальных пытанняў супрацоўніцтва дае магчымасць найбольш эфектыўна задзейнічаць усеякі направаваны патэнцыял гандлёва-эканамічных, навукова-тэхнічных і культурных сувязяў, намяшчэння новай рубяжы ў іх развіцці. «Тым самым мы садзейнічаем рэалізацыі падпісанага 10 гадоў таму саюзнага дагавора. І самае галоўнае — напаяняем яго канкрэтным зместам», — адзначыў Прэзідэнт Беларусі.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што рэгіянальнае супрацоўніцтва з'яўляецца эфектыўным напрамкам развіцця інтэграцыйных працэсаў у Саюзнай дзяржаве. «У гэтых адносінах эканамічных сувязяў з Чалыбінскай вобласцю і іншымі рэгіёнамі Урала для Беларусі маюць асабліва значнасць», — сказаў ён.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што за апошнія пяць гадоў тавараабарот Беларусі і Чалыбінскай вобласці вырас амаль у тры разы і ў 2008 годзе дасягнуў \$538 млн. А з Уральскай федэральнай акругай у цэлым ён павялічыўся ў 2,7 раза і склаў амаль \$12 млрд (34 працэнты ўсяго тавараабароту з Расіяй).

«Існуючы ўзровень кааперацыі паказвае, што мы вырабляем агульны прадукт, і ў гэтай сітуацыі не павінна быць складанасцяў у доступе тавараў на рынку адзін аднаго, — падкрэсліў Прэзідэнт. — Мы павінны прыняць меры, якія даюць магчымасць прадпрыемствам Беларусі і Расіі без абмежавання карыстацца мерамі дзяржаўнага падтрымкі, мець роўны доступ да дзяржаўнага і крэдытных рэсурсаў. У Беларусі мы паступаем толькі так».

У сваю чаргу Пётр Сумін адзначыў, што Беларусь для Чалыбінскай вобласці з'яўляецца стратэгічным партнёрам. «Многія нашы прадпрыемствы даўно і надзейна супрацоўнічаюць», — сказаў ён. У прыватнасці, ЗАТ «ЧалыбінскМАЗсэрвіс» плануе развіваць сэрвісную сетку Мінскага аўтазавода. «Беларускаму боку, думаю, будучы цікавы і распрацоўкі радыёзавода «Палёт», у частцы сістэм кіравання паветраным рухам», — лічыць губернатар. Акрамя таго, камбінат «Магнезіт» зацікаўлены ў велікагрузных самавалах БелАЗ. Чалыбінская вобласць мае патрэбу ў сельскагаспадарчай тэхніцы. «Мы прывыклі да яе. Яна надзейная, простая, высокапрадукцыйная. Мы купляем не даражэе замежную тэхніку, а менавіта беларускую і гатовы далей яе купляць», — адзначыў Пётр Сумін. «У цэлым, мы прывыклі да якаснай беларускай бытавой тэхнікі, прадуктаў харчавання, бялізны, абутку, адзення», — сказаў губернатар Чалыбінскай вобласці.

Беларусь гатовая падзяліцца сваімі тэхналогіямі ў сельскай гаспадарцы. «Мы навучыліся будаваць танныя аб'екты. Калі будзе цікава, мы можам вам іх паказаць, мы нічога не хаваем. Калі хочаце, мы вам дапаможам іх стварыць. Мы гатовы прыехаць і падзяліцца вопытам», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Пры гэтым кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што развіццё рэгіянальнае супрацоўніцтва абавязкова неабходна пры падтрымцы губернатараў.

Прэзідэнт прапанаваў дапамогу беларускага боку ў развіцці ва Уральскім рэгіёне праектаў па будаўніцтве інфраструктуры, і ў прыватнасці мастоў. Акрамя таго, з кіраўніком Чалыбінскага трактарнага завода была дасягнута дамоўленасць аб наладжанні на тэрыторыі Беларусі зборкі меліярацыйнай тэхнікі пры садзейнічанні ЧТЗ. Планаваецца, што зборачная вытворчасць панчэцка ўжо ў наступным годзе.

На сустрэчу да Прэзідэнта Беларусі акрамя кіраўніцтва Чалыбінскай вобласці прыбылі намеснікі губернатараў Ціменскай і Курганскай абласцей Расіі, кіраўнікі прамысловых прадпрыемстваў. Усё гэта сведчыць аб вялікай цікавасці да супрацоўніцтва з беларускімі партнёрамі. У сваю чаргу, у такім супрацоўніцтве зацікаўлены і беларускі бок. Так, з членамі дэлегацыі выказалі жаданне сустрэцца прадстаўнікі больш як 60 беларускіх прадпрыемстваў.

Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

ФУНКЦЫІ ЗЕМЛЕЎПАРАДКАВАЛЬНЫХ СЛУЖБАЎ У БЕЛАРУСІ ПЕРАДАЮЦА МЯСЦОВЫМ ОРГАНАМ УЛАДЫ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка 11 снежня падпісаў указ № 622 «Аб удасканаленні парадку рэгулявання зямельных адносін і ажыццяўлення дзяржаўнага кантролю за выкарыстаннем і аховай зямель».

Указам функцыі землеўпарадкавальных і геадэзічных службаў Дзяржаўнага агенства перадаюцца ад яе тэрытарыяльных органаў мясцовым выканаўчым камітэтам з утварэннем у іх структуры адпаведных падраздзяленняў.

Перадача мясцовым выканаўчым камітэтам функцыі землеўпарадкавальных і геадэзічных службаў Дзяржаўнага агенства ажыццяўляецца з захаваннем існуючай агульнай колькасці дзяржаўных служачых у рэспубліцы.

За Дзяржаўнага тэрытарыяльнага функцыі правядзення адзінай дзяржаўнай палітыкі ў галіне зямельных адносін, геадэзіі, картаграфіі, вядзення адпаведных кадастраў і рэстаруаў згодна з указам ад 5 мая 2006 года № 289 «Аб стварэнні Урада Рэспублікі Беларусь», а таксама дзяржаўны геадэзічны нагляд у абласцях і горадзе Мінску.

Разам з гэтымі нормаў указ № 622 змяшчае палажэнні аб удасканаленні заканадаўства аб ахове і выкарыстанні зямель. Яны датычацца спрашчэння парадку продажу невыкарыстоўваемай дзяржаўнага маёмасці на аукцыёнах з устанавленнем нармальнай цаны продажу, роўнай адной базавай велічыні; прадастаўлення зямельных участкаў без правядзення аукцыёнаў і без спалчэння платы за права заключэння дагавораў арэнды зямельных участкаў пры рэалізацыі інвестпраектаў; удасканалення парадку звароту землекарыстальнікаў за дзяржаўнай рэгістрацыі зямельных участкаў і праваў на іх; забароны падзелу зямельных участкаў, прадастаўленых для вядзення асабістай падсобнай гаспадаркі.

Указ прызначаны ўзмацніць кантроль за выкананнем землекарыстальнікамі патрабаванняў заканадаўства аб ахове і выкарыстанні зямель, удасканаліць яго механізм, а таксама апэратыўна выяўляць парушэнні і прымаць меры па іх устанавленні і прафілактыцы.

Дакумент уступае ў сілу праз тры месяцы пасля яго афіцыйнага апублікавання, за выключэннем асобных пунктаў, якія ўступаюць у сілу з дня падпісання.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ВАДЦІЦЕЛЬСКІ АНТЫМАРОЗ

Фота Анатолія КЛЕШЧУКА.

Раніца на мехдвары Палескага радыяцыйна-экалагічнага запаведніка. Хойніцкі раён.

ТРАГЕДЫЯ ПЕРМСКАГА КЛУБА МАГЛА ПАЎТАРЫЦЦА ў МІНСКУ?

Генпракуратура правярыла найбуйнейшыя начныя клубы і рэстараны сталіцы. Амаль ва ўсіх парушалася тэхніка пажарнай бяспекі.

Пажар у пермскім начным клубе «Кульгавы конь» прывёў да страшэнных ахвяраў — сёння гэта ўжо 148 чалавек. Адміністрацыя начнога клуба паводзіла сябе настолькі нахабна, што ўнутры памяшкання, аздабленага дрэвам і пластыкам, дазволіла запустыць неясную піратэхніку.

Генеральная пракуратура Беларусі вырашыла правярыць папулярныя забавляльныя ўстановы беларускай сталіцы — ці магчыма такая трагедыя ў нас? Вынікі праверкі жанілі правахоўнікі.

Малюнак атрымаўся малапрыябны, — прызнаецца пракурор аддзела па нагляду за захаваннем праваў і свабод грамадзян Генеральнай пракуратуры Юрый Карпіцкі. — Праварылі мы рэстараны і дыскатэкі ў цэнтры сталіцы з кругласутачным і начным рэжымам працы. Самыя папулярныя ў Мінску. Усяго шэсць такіх устаноў. І ўявіце — у пяці з іх не выконваліся правылы пажарнай бяспекі.

Ужо вядома, што многія наведвальнікі пермскага клуба «Кульгавы конь» можна было б уратаваць. Калі б людзі змаглі дабрацца да запаснога выхду. Выявілася, што некаторыя адміністратары мінскіх устаноў пра «запасныя выхды» толькі чулі, а як іх адчыніць — не ведаюць. — Эвакуацыйныя выхды былі альбо чым-небудзь загрушчаныя, альбо наглуха зачыненыя, — з абурэннем здзіўляецца Юрый Карпіцкі. — У адной з устаноў адміністратар не змагла знайсці ключы ад запасных дзвярэй. Пляны эвакуацыі часам былі альбо недаступныя, альбо знаходзіліся ў цёмных месцах. Можца сабе ўявіць, да якіх наступстваў можа прывесці такая легкадумнасць! — у выпадку надзвычайнага здарэння вывескі людзей будзе папросту немагчыма.

СТАР.2

Фота Аляксандра ЖЫЛЮКІ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

РАСІЙСКІЯ ДЫПЛАМАТЫ ДАВЕДАЛІСЬ АБ РЭВАНШЫСЦКІХ ПЛАНЕХ ГРУЗІ

Грузія можа паспрабаваць узяць рэванш за паражэнне ў Паўднёвай Асеці, вярнуць сабе Ахалгорскі раён рэспублікі, пішуць «Ведомы».

Газета спасылаецца на крыніцу ў расійскіх дыпламатычных колах, паводле якой грузінскія войскі насупраць гэтага раёна ў апошні час узмоцнілі інтэнсіўна правядзення іх ратацый, заходзячы інструктары навуковай грузінскай вайскоўцай прымем горнай вайны. Грузінскі бок усяляк абвясціў магчымасць паўторнага нападу, лічыць гутаркі аб гэтым правакацыі.

РАСІЙСКУЮ ДЗЯРЖАЎНУ ЗАТАПІЛА КІПЕНЕМ

Некаторыя памяшканні Дзяржаўнай думы РФ затоплены кіпенем з-за прарыву труб ўчора ўначы, паведамляюць інфармагенцыі.

Невядома, ці будзе праведзена планернае пасяджэнне Дзяржаўнай думы на 16 снежня. Прычынай аварыі сталі моцныя маразы ў Маскве. Сістэмы галавастання і забеспячэння гукам залы пленарнага пасяджэння аказаліся затопленымі.

У кабінетах на чвэрцім паверсе ў нягоднасць прыйшла частка тэхнікі, абваліліся аблічавыя сталевыя панэлі, спазлізі з сцэнаў

шпалеры. Моцна пашкодзана частка мэблі — сталы і крэслы, набрак паркет.

Гарачая вада лілася са столі ў пераходзе паміж двума будынкамі Дзярждумы, дзе праходзіць выстава-продаж мехавых футураў. Склады пранікнення вады бачныя і ў вестыбілю новага будынка, на столі можа назіраць жоўтыя разводы, а на падлозе ляжаць беляны ачухі.

У РАСІІ ДАЗВОЛЯЦЬ ТРАЦІЦЬ ЧАСТКУ ПЕНСІІ ДАТЭРМІНОВА

Мінжэканрамразвіцця падрыхтавала законапраект «Аб парадку фінансавання выплат за кошт сродкаў пенсійных назапашванняў», які, у выпадку яго ўхвалення, дазволіць расіянам атрымліваць назапашвальную частку пенсіі не на працягу ўсяго часу пасля дасягнення пенсійнага ўзросту, а на працягу як мінімум пачатку года. Пасля таго, як назапашвальная частка пенсіі скончыцца, расіяне будуць атрымліваць толькі базавую і страхавую часткі.

АПЫТАННЕ: ЯНУКОВІЧ СТАНЕ ПРЭЗІДЭНТАМ УКРАЇНЫ ў ДРУГІМ ТУРЫ

У лідара Партыі рэгіёнаў Віктара Януковіча больш шанцаў выйграць прэзідэнцкія выбары ва Украіне, чым у яго найбліжэйшага суперніка, прэм'ер-міністра Юліі Цімашэнкі, сведчаць сацыялагі.

«Януковіч у другім туры прэзідэнцкіх выбараў атрымаў бы падтрымку 42 % украінцаў, у той час як Цімашэнка толькі 28 %», — паведаміў дырэктар «Цэнтра прыкладных дасле-

даванняў Ф. Кліфтанна Уайта» Ракеш Шарму, Пры гэтым яшчэ 18 % респандэнты заявілі аб тым, што не маюць намеру падтрымаць ні аднаго з двух кандыдатаў, прагаласавашуі супраць усіх.

РАСІЙСКІЯ І ГРУЗІНСКІЯ ўЦЕКАЧЫ ў ПОЛЬШЧЫ ЗАХАПІЛІ ЦЯГНІК НА СТРАСБУРГ

Каля 200 уцекачоў у аўтарак днём захапілі цягнік на вакзале ў Ленгіцы (чыгуначны вузел у Дальнешленскім ваяводстве Польшчы, на захад ад Вроцлава). Яны хочучы дабрацца да Страсбурга, каб пакардзіцца на дрэнныя ўмовы ўтрымання ў цэнтрах размяшчэння, перадае «Радый Вроцлаў».

Як паведамляе польская радыёстанцыя, уцекачы — пераважна грамадзяне Грузіі, а таксама расіяне з Чачні і Інгусціі. Усе яны вырашылі дабрацца да Страсбурга без квіткаў. Адміністрацыя чыгуначкі выклікала на дапамогу паліцыю.

Памежнікі спрабавалі ўгаварыць мігрантаў пакінуць вагоны. Цягнік акружылі кардонамі паліцыі, доступу прадстаўнікоў СМІ да яго на момант падпісання нумараў ў друк не было. На цягніку ўцекачы напісалі слова SOS.

Цягнік выйшаў з Вроцлава ў Дрэздэн. У Германіі ўцекачы хацелі аб'яднацца з іншымі выхадцамі з Каўказа і разам адправіцца ў Страсбург. Але ў Ленгіцы цягнік быў спынены. Учора ўцекачы не хацелі ні пакідаць цягнік, ні плаціць за праезд, удакладняе Gazeta.pl.

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

17 снежня 2009 г. у 15.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (зал. Чырвонаярмейская, 4) прадоўжыцца работу трэцяга сесіяна Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чвэрцітага склікання.

УКПП «МОГИЛЕВСКАЯ ОБЛАСТНАЯ ПРОЕКТНО-ИЗЫСКАТЕЛЬСКАЯ СТАНЦИЯ АГРОХИМИЗАЦИИ» ОБЪЯВЛЯЕТ КОНКУРС

о проведении запроса ценовых предложений

ПРЕДМЕТ ЗАКУПКИ:

- трактор МТЗ-80, 82
- прицеп тракторный 2 ПТС-4,5
- котел газовый мощностью 200—250 кВт (производства РБ)
- системные блоки машин вычислительных электронных персональных «ICS» (производства РБ) в количестве 26 шт.
- монитор жидкокристаллический «МАП» (производства РБ) в количестве 26 шт.

Предложение принимается в течение 7 дней со дня опубликования по адресу: 213108, Могилевская обл. и район, д. Дашковка, ул. Парковая, 22.

Справки по тел./факс: 8 0222211298.

УНП 700018301

«ВІЦЯЗІ» ЗА ВЕРНАСЦЬ

Учора ў круглай зале сталічнага Галоўштамта «Белпошта» ладзіла традыцыйнае свята — рэспубліканскі дзень падпісчыка, падчас якога чытачы маглі сустрэцца з супрацоўнікамі вядучых беларускіх выданняў. Дарчы, вы ведаеце, што на сёння беларусы выліваюць каля пяці мільёнаў экзэмпляраў перыядычных выданняў, сярод якіх 90 працэнтаў — айчыныя газеты і часопісы больш за 1,5 тысячы найменняў. Каб усё гэта даставіць у час да чытачоў штодзённа праце 11,5 тысячы паштальёнаў (8,5 тысячы — вясковыя). Хтосьці з гэтай арміі паштальёнаў у гэты час спяшаецца і да чытачоў «Звязды», якія, што ні кажаце, самыя лепшыя. Самыя шчырыя! Дасціпныя! Вясёлыя! Верныя! У гэтым мы змаглі пераканацца ўчора падчас дзяжурства на «звяздзюўскім» стэндзе ў Галоўштамце.

— Я ніколі не разлучаю са «Звяздой», хіба толькі... калі мне не будзе хапаць на хлеб. Я лепш буду падрацоўваць, але выліваюць любімую газету, — заўважае Зінаіда Пасініцкая, якая з 1984 года не пралуціла ніводнай падпіскі. — Я паважваю «Звязду», праглядаю яе ад вокладкі да вокладкі. Мне падабаецца ўсё! Бывае, столкі справу наваліцца, што часу на ўсё не капае, але я спаць не кладуся, хачу газету не прачытаць.

— Можна за такую адданасць нашаму выданню, лёс і прыносіць Зінаіда Прохараўна падарункі: ужо другі раз у латарэі «Звязды» яе сям'я выйграе тэлевізар. Першы «Віцязь», які Пасініцкая атрымала ў рэдакцыі нашай газеты ў 2003 годзе, быў вельмі запатрабаваным, бо стары тэлевізар у іх выйшаў са строю, але і яшчэ аднаму «Віцязю» знойдзецца месца: «Мы яго ў зале не паставім, няхай гэсцей забяўляе, — жартуе Зінаіда Прохараўна. — А вы нам на наступны раз якую мікрахвалёўку нацаруйце».

Яшчэ адзін «Віцязь» па латарэі «Звязды» трапіў таксама пастаянным падпісчыкам Уладзімірам Рамуальдэ Захарэвічам. Між іншым, Уладзімір Барысавіч сярэе са

Прамая лінія ПРЫЙШЛА СТАРАСЦЬ — СЫШЛА ПАМЯЦЬ

Бездапаможныя станы, звязаныя з парушэннем памяці, увагі, разумення, абумоўленыя ў тым ліку сасудзістымі захворваннямі, напрыклад, мікраінсультам у раннім пажылым і старчым узросце, будуць у цэнтры ўвагі «прамой лініі» з удзелам загадчыка спецыялізаванага псіхярыятрычнага аддзялення Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтры псіхічнага здароўя Аляксандра Аляксандравіча ГОЛУБА. «Прамая лінія» абудзецца СЕННЯ ў 15.00 да 16.00 па нумарах 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах: 8 (017) 287 18 29 і 287 18 36.

ПАЦУКІ СКРАЛІ БОЛЬШ ЗА ЧАТЫРЫ МІЛЬЁНЫ РУБЛЁЎ

Больш за чатыры мільёны рублёў, якія належаць 85-гадовай бабулі, скралі ў яе дома з шаф... пацукі. Адбылася гэтая неверагодная гісторыя ў Дубровенскім раёне. Бабуля на працягу шасці гадоў старанна збірала свае мільёны. Зарабляла. Нягледзячы на пажаны ўзрост, пенсіянерка працавала на падсобнай гаспадарцы: трымала карову, здавала малака, апрацоўвала агарод. Прадавала прадукцыю з уласнай гаспадаркі.

Як паведаміў «Звяздзе» пракурор Дубровенскага раёна Ігар БЕЛАВУСАЎ, бабуля чамусьці не давярала банкам і хавала грошы ў старой драўлянай шафе. У выніку за гэта і папалілася. Аднойчы, калі вырашыла папоўніць свой «уклад» у шафе, не убачыла кроўных грошай. Хто скраў?

Выклікала бабуля міліцыю. І як жа здзіўліліся члены следча-аператыўнай групы і сама пацярпелая, калі пры аглядзе месца здарэння ўсе зніклія грошы былі знойдзены ў той жа шафе на ніжняй паліцы. Ды вось толькі гаспадары ў грошай былі ўжо іншыя — сям'я пацукі. Дарчы, прыкладна палову грошай грызуны ўжо «патацілі», каб добраўпарадкаваць сваё жыллё — купіры аказаліся разарванымі на часткі. Астатнія грошы ў цэласці грызуны «адклалі». Скрадзеныя грошы ў пацукі «канфіскавалі» і вярнулі гаспадары.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Марш Мендэльсона гуцыць у гэтым годзе ў ЗАГСе Маскоўскага раёна часцей

Так, за 11 месяцаў гэтага года тут зарэгістраваны 1824 шлюбы, што на 9,4 працэнта больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. У снежня традыцыйна вясялюць становіцца менш, адбываецца калядны пост. Тым не менш на суботу, 26 снежня, пададзены 15 заўя. А вось ахвотных распісацца 31 снежня і 2 студзеня не знайшлося. Зноў пабрацца шлюбам усё часцей вырашаюць былыя мужы і жанкі. Калі раней і месца заручальных прысценкі ў ЗАГСе Маскоўскага раёна абменьваліся 2-3 пары экс-сужэнцаў, то ў лістападзе такіх было 8.

Святлана ФРАЛЯНKOBA, «Мінск—Навіны».

Фота Марыны БЕГУНОВАЙ.

«Звяздой» яшчэ з пасляваенных часоў (!). «Мы не верылі, што нам выпадзе такі падарунак, былі вельмі ўражаныя, муж ажно здранцвеў. Гэта было так прыемна. Жаль, што муж сам не змог прыехаць на ўручэнне прыза, — расказвае Рамуальда Адрэяўна. — Раней нам удавалася выйграваць толькі падпіску на «Звязду», а тут такі падарунак. Прычым, квіткам да ўдзелу ў латарэі ў гэты раз я кі-

дала ў скрыню ў самы апошні момант. Дома закарпалася, а ў апошні дзень падпісці ўвечары апамятавалася, што я раліч не паспела гэта зрабіць. Мы вельмі любім газету, разгледваем крыжаванкі, сканворды чытаем «Хатнюю энцыклапедыю» і цікавімся грамадска-палітычнымі пытаннямі. І ўсім чытачам «Звязды» мы хацелі б пажадаць найперш здароўя, шанавання ва ўсіх справах, і не цурацца сваёй роднай мовы. Карыстацца ёй паўсюль, і дома і на вуліцы. Гляджу, часам калі хто загаворыць у транспарце на роднай мове, усе азіраюцца. Нават на лаянку так не азіраюцца. Такая рэакцыя на

беларускую мову — гэта наоносе!

Хоць, можа, таму людзі і азіраюцца, што ім гэтай мовы не хапае, што яны самі яе не ведаюць».

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ 30.12.2009 г.
УП «УКС Мингорисполкома» (Продавец) совместно с УП «Минский городской центр недвижимости» (Организатор аукциона) проводят повторно открытый аукцион по продаже объектов коммунальной собственности г. Минска

Лот №	1	2	3	4
1 Наименование и местонахождение объекта, тип и характеристика помещения	Не завершенный строительством объект — «Помещение предприятия бытового обслуживания № 1 в 9-этажном корпусном жилом доме со встроенными помещениями № 6 по генплану Микрорайон «Михалово-1» (ул. Янки Брыля, 24)	Не завершенный строительством объект — «Встроенные помещения № 1, № 2 для работы с населением в 9-12-этажном жилом доме по генплану Микрорайон «Сухарёво-2» (ул. Лобанка, 81)	Не завершенный строительством объект — «Магазин непродовольственных товаров в 9-этажном корпусном жилом доме со встроенными помещениями № 6 по генплану Микрорайон «Михалово-1» (ул. Янки Брыля, 24)	Не завершенный строительством объект — «Магазин промышленных товаров в жилом доме № 2 по генплану со встроенными помещениями. Жилой район Дружба-3» (1-я очередь строительства) (ул. Наполеона Орды, 37)
2 Общая площадь* (м.кв.)	263,17	387,00	907,05	1203,60 (в т.ч. техническое подполье 177,40)
3 Полезная площадь (м.кв.)	—	—	861,55	1037,24 (в т.ч. техническое подполье 156,40)
4 Площадь технического этажа (м.кв.)	—	—	—	964,80
5 Начальная цена продажи (руб.)	450 000 000	620 000 000	1 144 438 709	2 000 000 000
6 Сумма задатка (руб.)	45 000 000	62 000 000	114 438 709	200 000 000
7 Сроки оплаты объекта	Оплата за объект производится в течение 30 календарных дней с момента подписания договора купли-продажи.			

* Сведения о площадях объектов, не завершенных строительством, даются на основании проектно-сметной документации.

1. Повторный аукцион состоится **30 декабря 2009 года** в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39,

Аляксандр Лукашэнка лічыць неабходным перагледзець работу дзяржаўных СМІ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка лічыць неабходным перагледзець работу дзяржаўных сродкаў масавай інфармацыі. Аб гэтым ён заявіў 14 снежня на нарадзе аб задках па вырашэнні найбольш актуальных пытанняў сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі ў 2010 годзе.

Аляксандр Лукашэнка лічыць недастатковай праводзімую ў краіне ідэалагічную работу. Ён звярнуў на гэта асаблівую ўвагу кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Уладзіміра Макея.

Прэзідэнт жорстка раскритыкаваў дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі, як друкаваныя, так і электронныя. «Сродкі масавай інфармацыі ніяк сёння не працуюць. Тэлебачанне ў нас, як і за мяжой, — глядзец няма чаго. Радыё ў Беларусі ўжо ніхто не слухае. А па тэлевізары глядзец кліпы. Забываюцца, усё гэта нецкава. І мяне такое ўражанне, што там ужо і кіраўнікі забавіліся, што яны з'яўляюцца суб'ектамі ідэалагічнай работы», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён таксама дадаў, што неабходна звярнуць пільную ўвагу і на работу сродкаў масавай інфармацыі ў рэгіёнах. Рэгіянальныя СМІ не павіны займацца ўсхваляваннем мясцовай улады і, калі ёсць факты для крытыкі, не замоўчваюць іх, як бы гэта ні гучала справядліва для мясцовай улады.

Прэзідэнт Беларусі накіраваў прывітанне ўдзельнікам міжнароднай канферэнцыі «Урокі Другой сусветнай вайны і Халакосту»

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў прывітанне ўдзельнікам міжнароднай канферэнцыі «Урокі Другой сусветнай вайны і Халакосту» ў Берліне. Форум праходзіць напярэдні знамянальнай даты — 65-й гадавіны Вялікай Перамогі над нацызмам.

«Другая сусветная вайна паказала звярнуць сутнасць фашысцкай ідэалогіі, адной з самых дзікіх і бесчалавечных працягваючы была палітыка татальнага знішчэння цэлых народаў. Беларусі ў поўнай меры адчула на сабе ўсе жахі Халакосту. Крывавымі ранамаі на сэрцы нашай краіны сталі шматлікія гета і лагеры смерці, дзе вяршыліся страшныя генцыды. У адным толькі Трасцянецка пад Мінскам было закатавана больш за 200 тыс. чалавек, сям'я іх — грамадзяне яўрэйскай нацыянальнасці з усёй Еўропы», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

«Пам'яць аб тых трагічных гадах свяшчэнная. Мы ведаем, якую небеспеку для сусветнай супольнасці ўяўляюць бяспрудныя расавыя тэорыі, сенафобія і антысемітызм. І таму ніколі не дазволім, каб іх атрутнае насенне прарасло на беларускай зямлі», — гаворыцца ў прывітанні.

Прэзідэнт Беларусі выказаў ушанаванасць, што чларацкай канферэнцыя даць новы стымул да кансалідацыі антыфашысцкіх сілаў, прыядзе да распрацоўкі праектаў, прызначаных ніколі больш не дапусціць паўтарэння падобных трагедый.

ПРЭЗІДЭНТ ПАВІНШАВАЎ...

...Прэзідэнта Рэспублікі Казахстан Нурсултана Назарбаева з нацыянальнымі святам — Днём незалежнасці.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што дынамічнае развіццё беларуска-казахстанскіх адносін у палітычнай, гандлёва-эканамічнай, навукова-тэхнічнай і іншых сферах стварае аснову для фарміравання пайнапраўнага ўзаемавыгаднага партнёрства, што яшчэ раз знайшло пацвярджэнне ў ходзе афіцыйнага візіту Нурсултана Назарбаева ў Беларусь.

...старшыню Парламентскага сходу Саюза Беларусі і Расіі, старшыню Дзяржаўнай думі Федэральнага сходу Расійскай Федэрацыі Барыса Грызлова з днём нараджэння.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусі.

Рэзананс «ГАЛУБОУ МОЖНА ТРЫМАЦЬ НАВАТ У КВАТЭРАХ»

Пасля выхаду на старонках нашай газеты матэрыялу «Голуб як сімвал Духа Святога» («Звязда», 11.12.2009), у якім відомы ў краіне галубавод Дзмітрый Рубашкін распавёў пра сваю цікавую справу, а таксама прапанаваў свае шлікі развіцця галубагадоўлі на дзяржаўным узроўні, у рэдакцыю з каментарам звярнуў супрацоўнік па прыродаахоўных пытаннях грамадскага аб'яднання «Ахова птушак Бацькаўшчыны» Сяргей ЗЮЕНАК.

— Дзмітрый Рубашкін з'яўляецца сябрам нашай арганізацыі і сапраўды апантаным і вопытным аматарам дэкаратыўных галубоў. Цяпер у яго ёсць невялікая пашанца на тэрыторыі Рэспубліканскага экалагічнага цэнтру, але яно не дае магчымасці развядзіць птушак у вялікай колькасці. Сама ідэя выкарыстоўваць дэкаратыўныя галубоў у святочных мерапрыемствах вельмі прывабная — чародкі чыста-белых альбо рознакаляровых птушак, выпушчаныя ў паветра ў патрэбны момант, вельмі ўражваюць. Ды і ўвогуле, дэкаратыўныя галубы, якіх трываюць аматары ў прыватных галубатыхнях, вельмі ўпрыгожваюць нашы населеныя пункты.

Дарчы, акрамя шматлікіх парод, выведзеных са звычайнага шызага галуба, ёсць цылы шэраг дробных прыгожа афарбаваных туркавак, якіх пасляхова можна трымаць нават і ў кватэрах. У некаторых людзей, асабліва тых, што жывуць у буйных населеных пунктах, часам складаецца адмоўнае стаўленне да галубоў — «развяслоў шмат, забруджваюць будыні і помнікі» і г.д. У гэтых выпадках заўжды трэба памятаць, што птушкі тут ні пры чым, у тым, што іх колькасць перавысіла дапушчальную, виваваючы ў першую чаргу самі людзі.

Ідэя стварэння галубінага гадавальна, на наш погляд, няякспяка, а вольна, што датычыцца сродкаў, гэта, асабліва ў час агульнага крызісу, складанае пытанне. Магчыма, ёсць сэнс паспрабаваць звярнуцца да гарадскіх уладаў альбо ў Міністэрства культуры, размова ж ідзе пра вялікі гадавальнік, птушкі з якога будуць выкарыстоўвацца ў масавых мерапрыемствах. Дзе, як кажаць, пашанцуе...

Яўген БАРАКСА.

Ва Урадзе РАЗВІЦЦЁ МАЛЫХ І СЯРЭДНІХ ГАРАДОЎ СТРЫМЛІВАЕ ІНЕРТНАСЦЬ АСОБНЫХ КІРАЎНІКОЎ...

Абласны неабходна больш актыўна працаваць з Урадам, каб Дзяржаўная комплексная праграма развіцця рэгіёнаў і малых і сярэдніх гарадскіх пасяленняў на 2007—2010 гады выконвалася. На гэтым, у прыватнасці, зрабіў акцэнт падчас уварачэння пасляджэння Прэзідыума Савета Міністраў прэм'ер-міністр Сяргей СІДОРСКІ. Паводле яго слоў, уласціва аперуюць у цэлым сярэднімі паказчыкамі і, калі меркаваць па іх, агульна карціна выглядае быццам бы прымальна. Разам з тым, ацэнкі мяняюцца пры разглядзе развіцця асобных гарадскіх пасяленняў, дзе пры рэалізацыі згаданай праграмы практычна нічога не мяняецца.

Аднак, нагадаў Сяргей Сідорскі, праграма будзе накіраваная на развіццё не нейкіх асобных раёнаў краіны, яна ахоплівае ўсе гарады і паселішчы Беларусі. А па факце атрымліваецца, што уласціва ў цэлым выцягваюць сярэдні паказчык за кошт некількіх гарадоў, дзе размешчаны буйныя прамысловыя прадпрыемствы і дзе рэалізуюцца буйныя інвестыцыйныя праекты. У прыватнасці, кіраўнік Урада назваў гарадскі пасяленак Боранава Гродзенскай вобласці, дзе за 9 месяцаў тэмпы росту прамысловы вытворчасці ніжэйшыя за 70 працэнтаў, на такім жа узроўні знаходзіцца і тавараабарот. Пры гэтым там на працягу года было з'яўлена чатыры малыя прадпрыемствы, а ліквідаваныя тры. «Аб якім развіцці рэгіёнаў і такім разе ідзе гаворка?», — дзіўніцца Сяргей Сідорскі. Ён зазначыў, што ў Мінскай вобласці з заданымі праграмы з 38 населеных пунктаў не спраўляюцца 24, у Магілёўскай — 14 з 23, у Брэсцкай — 15 з 25.

Як асобную тэму прэм'ер выдзеліў рэалізацыю інвестыцыйных праектаў у малых і сярэдніх гарадах. Летас былі сараваныя тэрміны 32 праектаў, а сёлета да 22 праектаў наогул не праступалі. «Усё гэта, — мяркуе кіраўнік Урада, — сведчыць пра тое, што работа па развіцці малых і сярэдніх гарадоў, на жаль, не стала галоўнай, у першую чаргу, для старшын раённых выканаўчых камітэтаў, затым — абласцей». У сваю чаргу, міністр эканомікі Мікалай Снапкоў, гаворачы аб рэалізацыі інвестпраектаў, падруглеў росту прамысловы вытворчасці, што са 192 найважнейшых рэалізавана 99. Паводле яго ацэнкі, сёлета не ўдасца завяршыць 15 найважнейшых інвестыцыйных праектаў. Паводле звестак міністра, у малых і сярэдніх гарадскіх пасяленнях за 9 месяцаў аб'ём прамысловы вытворчасці вырас на 6,2 працэнта, аб'ём вытворчасці спажывецкіх тавараў павялічыўся на 6,2 працэнта, што вышэй, чым у сярэднім па рэспубліцы. Удзельная вага новых відэапрадукцыі ў агульным аб'ёме вы-

творчасці склаў у Мінскай вобласці 7,5 працэнта, у Віцебскай — каля 10, Гродзенскай — 20,8, гэта значыць, у аднолькавых эканамічных умовах гэта паказчык у розных рэгіёнах адрозніваецца ў разы. Ён таксама падкрэсліў, што вырўнка ад рэалізацыі тавараў, прадукцыі, работ і паслуг на аднаго занятага ў рэгіёнах складае ад 20,6 мільёна рублёў у Віцебскай вобласці да 36 мільёнаў — у Мінскай. Гэта супараўнальна з паказчыкам буйных прамысловых прадпрыемстваў, накіштат «Гомельшкіла», па-ведаму міністр і дадаў, што гэта падкрэслівае вялікі незадаёўнічанасць пачатковай вытворчасці ў малых і сярэдніх гарадах.

Акрамя таго, Мікалай Снапкоў спыніўся на праблеме, якая існуе цяпер з уцягваннем у гаспадарчы абарот маёмасці, якая не выкарыстоўваецца. Сёлета за 9 месяцаў у рэгіёнах прададзена і здэдаена ў агульна больш як 5 тысяч квадратных метраў плошчы рэспубліканскай уласнасці і амаль 68 тысяч камунальнай, што складае адпаведна 15 і 55 працэнтаў ад заданых, прадугледжаных праграмай. Адноў і пры гэтым гэтага міністр назваў інертнасць кіраўнікоў, якія курыруюць пытанне. Зрэшты, Мікалай Снапкоў зазначыў, што па выніках года сітуацыя, якая тут складалася, будзе дакладна вывучана і для ацэнкі прадастаўлена ва Урад.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

КАРНАВАЛЬНЫЯ КАСЦЮМЫ УЖО Ў ПРАДАЖЫ

Жлобінскае ААТ «Белфа» — дарчы, адзіны ў Беларусі і найбуйнейшы ў Еўропе вытворца шчучынага трыкажанага футра — распрацавала да Новага года калекцыю карнавальных касцюмаў для дзяцей і дарослых. Гэтыя вырабы ўжо паступілі ў найбуйнейшыя крамы сталіцы кіталту ўнівермага «Беларусь», ГУМа, ЦУМа, Гандлёвага дома «На Нямізе» і іншых, а таксама ў гандлёвыя арганізацыі абласных і раённых цэнтраў.

Уся калекцыя касцюмаў налічвае каля 50 найменняў. Памеры касцюмаў — ад 56-га дзіцячага да 60-га дарослага. Для дзетак гэта можа быць, напрыклад, касцюм персанажа з казак (Ліса, Заяц, Воўк, Мядзведзь) або сучасных мультыка і кінатрымаў (Чалавек-Павук, Мікі Маўс, Анёлак, Дал-

маціцэ, Сняжынка). У рознічным гандлі дзіцячыя касцюмы, скажам, Сняжынка будзе каштаваць каля 31 тысячы рублёў. Для дарослых прадпрыемства прапанавае касцюмы Дзеда Мароза, Снягуркі, Анёла, Чырвонага Каптурка, Прывід і іншых. Набыць у краме касцюм Дзеда Мароза ахвотным будзе каштаваць каля 160 тысяч рублёў. Адметнасць карнавальнага касцюмаў ад жлобінскага вытворцы — дадатка да іх адпаведных персанажаў шпак. Дарчы, асобна выпускаецца і цэлая калекцыя шпак, такіх, як «Кот», «Бык», «Воўк» і іншыя. Які далі на прадпрыемстве, толькі навагодніх каўпачкоў у гандаль пойдзе каля 5 тысяч адзінак. Натуральна, усе касцюмы выраблены з футра ўласнай вытворчасці.

Сяргей РАСОЛЬКА.

МУС Беларусі прапануе забараніць у навагоднюю ноч продаж спіртнога пасля 21.00

Аб гэтым журналістам паведаміў першы намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку і прафілактыкі МУС Аляксандр Барсукоў, перадае карэспандэнт БЕЛТА. «МУС Беларусі рыхтуе прапанову абмежаваць продаж спіртнога да 21.00 (у навагоднюю ноч, — Заўвага БЕЛТА), у тым ліку ў магазінах, дзе продаж алкаголю цяпер дазволены кругласутачна», — сказаў Аляксандр Барсукоў.

Традыцыйна рэалізацыя спіртных напіткаў будзе забаронена ў радыусе 500 м ад правядзення масавых мерапрыемстваў за дзве гады да іх пачатку. Аляксандр Барсукоў падкрэсліў, што забарона датычыцца таксама піва і шампанскага. Прадстаўнік МУС дадаў, што па выніках 11 месяцаў гэтага года колькасць выпадковых атручэнняў алкаголем зменшылася на 10 працэнтаў, з незаконнага абароту было канфіскавана 1 млн 606 тыс. тон спіртазамяшчальнай вадкасці.

Аляксандр Барсукоў таксама адзначыў, што напярэдадні навагодніх святаў асабліва папулярным становіцца завоз у Беларусь розных спіртазамяшчальнай вадкасцяў, якія толькі разбавляюць вадоў і рэалізуюць.

ТРАГЕДЫЯ ПЕРМСКАГА КЛУБА...

(Заканчэнне)

Рэпрэсі супраць кіраўніцтва ўзгаданых начных клубоў і рэстаранаў выраслі не прадвідзіць. Пракурорскія супрацоўнікі патрабавалі, каб адміністратары папулярылі сітуацыю ў іх на вачах. Па выніках сумнай праверкі Генпракурор краіны Рыгор Васілевіч накіраваў у Савет Міністраў інфармацыю з прапановай узмацніць кантроль за бяспекай нашых грамадзян. Асабліваю ўвагу на гэта пытанне павіны звярнуць МУС і МУС.

Генпракуратура прапанавае жорстка кантраляваць забавляльныя установы па ўсёй краіне. Дзякці Богу, у гэтай трагедыі, як у Пермі, не здарылася ў нашай краіне. Але, як высветліла Генпракуратура, нешта падобнае магло адбыцца і ў нас...

Узрушыла тое, што для ўладальніка дыскатэкі і рэстаранаў, які найперш павіны думаць пра бяспеку наведвальнікаў, галоўнае — як зарабіць грошы. Бяспека людзей — на другім месцы, — абурэцца Юрый Карпіцкі. — Кіраўнік ўстанова адміністратры не змог дакладна адказаць, якую колькасць наведвальнікаў можа змясціць іх ўстанова, не ведаюць, як гэта разлічыць. А значыць — у выпадку здарэння не змогуць

пракантраляваць сітуацыю. Генпракуратура прапанавае жорстка кантраляваць забавляльныя установы па ўсёй краіне. Дзякці Богу, у гэтай трагедыі, як у Пермі, не здарылася ў нашай краіне. Але, як высветліла Генпракуратура, нешта падобнае магло адбыцца і ў нас... Р.С. Учора Генпракуратура паведаміла і пра расследаванне забойства касірка пункта абмену валюты «Абсолютбанка» Таццяны Пятровай. Нагадаем, што жалківае здарэнне адбылося ў сталіцы на мінулым тыдні. Нельдзя, які зарэзаў дзюўніцу і скарэ з абменніка каля 35 мільёнаў рублёў, пакуль не затрымалі. Тым часам крымінальную справу па артыкуле 425 распачалі ў дачыненні да службовых асобаў «Абсолютбанка» — яны ў свай час не выканалі рэкамэндацыі праваахоўнікаў і не забяспечылі касіркам бяспечныя умовы прадухліць.

Яўген ВАЛОШЫН.

УВАГА!

5 снежня ў вёсцы Бурья Лагойскага раёна жанчыну, якая кулляла дзве джарэцкія ёлкі і пітку, пакусаў за ногі кот. Медыкі настольвае прасяць яе тэрмінова звярнуцца ў найбліжэйшы траўмапункт для атрымання антырабійнага лячэння супраць шаленства, паколькі вынікі лабараторнай экспертзы пацвердзілі ў жывёліны захворванне на шаленства.

Беларускі ПЭНДзаль

Упершыню ў Мінску дэманструецца «Калекцыя прац Юрыя Пэна»

Мастак, пра якога звычайна кажуць: «Настаўнік Шагала». Але дарагі ён нам не толькі гэтым: Юрый Пэн пакінуў багату мастацкую спадчыну. 166 твораў жывапісу і 17 — графікі захоўваюцца ў Віцебскім абласным краязнаўчым музеі. З 30 мастацкіх твораў была сфарміраваная экспазіцыя «Калекцыя прац Ю.М. Пэна» ў Віцебскім мастацкім музеі.

Аднак цяпер гэтага экспазіцыя дэманструецца ў Мінску ў Нацыянальным гістарычным музеі Рэспублікі Беларусі ў сувязі з 155-годдзем мастака.

Аднак трэба прызначыць, што ў Беларусь Пэн прыехаў ужо сталым чалавекам і майстрам. Ён вучыўся ў Пецярбургскай Акадэміі мастацтваў і пасяліўся ў Віцебску ў 1896 годзе — яго запрасіў губернатар Левашю.

Яго творчасць была адлюстраваннем віцебскага жыцця, дзе перакрываўвалася розныя культуры, рэлігіі, светаадчуванні. Пэн малываў тое, што бачыў і ад-

Выстава

чуваў: і радасць, і сум, якія былі ў жыцці гараджан. Ён палюбіў беларускі горад і заставаўся яго жыхаром да таго дня ў 1937 годзе, калі трагічна загінуў. Аднак за 42 гады ў Віцебску ён здолее стварыць больш, чым уласныя творы — ён стаў настаўнікам для шмат каго з мясцовых талентаў, стварыўшы сваю мастацкую студыю, якая стала асновай для мастацкай аджудыкі ў горадзе. Акрамя Шагала ў яго вучыўся, напрыклад, вядомы беларускі творца Заір Аглар. Тое, што зрабіў Юрый Пэн для Віцебска і для Беларусі, было адначасна яшчэ пры яго жыцці, калі яму прывольлі званне «Заслужаны юрэйскі мастак Віцебшчыны». У 1927-м гэта значыла шмат.

Цяпер на слыху зусім іншыя званні. Аднак вышэй за іх усё адно стаць вядомае імя мастака, які на мяжы XIX і XX стагоддзю дапамагав ствараць культуру той зямлі, якая яго прыняла і прызнала сваім.

Ларыса ЦІМОШЫК.

І ХТО ВІНАВАТЫ?

Жыхарка Баранаўна чымдзімала ў банкамаце грошы і забыла там 200 тысяч рублёў. А калі спыталася, то тых грошай на месцы не было.

І пенсіянерка, пайшоўшы з пошты, узгадала пра пакінуты там кашалёк. Вярнулася, а кашалёк з 360 тысячамі і документамі няма.

Можна абурэцца, ціснуць на грамадзянскае сумленне тых, хто падабраў грошы, але напэраць трэба найперш сябе.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

ЗАГІНУЛА ПАД ПАГРУЗЧЫКАМ

У в. Трудавая Іванаўскага раёна пагрузчыкам кіраваў 24-гадоваы мясцовы жыхар. Калі пагрузчык рухаўся, то пад яго трапіла 80-гадовая пенсіянерка. Бабуля загінула.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

ЗЛОСНЫ ПАРУШАЛЬНІК ПДР НАСМЕРЦЬ ЗБІЎ У МІНСКУ ПЕНСІЯНЕРКУ І БЫЎ ЗАТРЫМАНЫ ДАІ

Пазней ад атрыманых цялесных пашкоджанняў яна памерла ў бальніцы.

БЕЛТА.

У РЭГІЁНАХ ЖЫЛІЦЕ ПАЧАЛО ДАРАЖЭЦЬ

На рынках Брэста і Віцебска працягваецца «вымыванне» танных ліквідных кватэр

Калі ў сталіцы на другасным рынку жыцця істотна патаньвала маленькія кватэры пачалі актыўна скупляцца ўжо ў пачатку восені, то ў абласных цэнтрах такая тэндэнцыя пачала назірацца менавіта ў апошні час. Аб тым, якія змяненні адбываюцца зараз на гэтым сегменце рынку, мы вырашылі даведацца ў спецыялістаў абласных дзяржаўных рэзылтарскіх кантор.

У БРЭСЦЕ ЗНІКАЮЦЬ ТАННЫЯ АДНАПАКАЁУКІ Самыя дарагія кватэры на другасным рынку жыцця сярэд абласных цэнтраў існавалі заўсёды ў горадзе над Бугам. Да сярэдзіны лета ўсе тылы кватэры тут выключна танней. Потым чым спыніліся, а ў лістападзе і снежні пачалося актыўнае «вымыванне» танных адна- і двухпакаёвых кватэр. Яшчэ каля двух тыдняў таму ў Брэсце магчыма было набыць не вельмі якасную аднапакаёўку за 23—24 тысячы долараў. Толькі за апошні тыдзень актыўнага гандлю такія кватэры былі цалкам скуплены. Сёння самыя танныя аднапакаёвыя «хрушчоўкі» агульнай плошчай 30—34 квадратных метры прапаноўваюцца ўжо ад 24 да 28—30 тысяч долараў. Крыху меншыя аднапакаёўкі з плошчай да 36—42 квадратных метраў каштуюць у сярэднім 32—36 тысяч долараў.

Невядлікі двухпакаёвыя «хрушчоўкі» агульнай плошчай да 42—44 «квадратаў» маюць мінімальныя цэны да 35—36 тысяч долараў. Двухпакаёвыя кватэры палепшанай планіроўкі плошчай да 50—56 квадратных метраў прапаноўваюцца ўжо ад 42 да 45—46 тысяч долараў. Існуюць на рынку сучасныя «двушкі», якія маюць агульную плошчу каля 57—60 квадратных метраў. Такія кватэры без аздаблення прапаноўваюцца пакупнікам у новых дамах па кошыце ад 46 да 48 тысяч долараў.

На старым цынавым узроўні застаюцца шматпакаёвыя «хрушчоўкі». Сёння мінімальны кошт трохпакаёвых кватэр з агульнай плошчай 65—70 квадратных метраў трывае ад 55—60 тысяч долараў. А вось трохпакаёвыя кватэры ў новых дамах каштуюць ад 60 тысяч долараў і даражэй.

КОЛЬКАСЦЬ ВАРЫЯНТАў ПАЧАЛА ЗНІЖАЦЦА Катэгарычна сцвярджаюць, што

на апошні квартал 2010 года. Ажытажаны попыт на «далёўку» тлумачыцца яшчэ і нязменным задзелкараваным коштам квадратнага метра менавіта ў айчынай валюце. Людзі, мабыць, разлічваюць на тое, што ў наступным годзе кошт будаўніцтва іх кватэры ў амерыканскай валюце можа істотна патанець. Прынамсі, нешта падобнае адбывалася па лініі дэлевага будаўніцтва ў сёлетнім студзені.

ВІЦЕБСКАЯ АДНАПАКАЁУКІ ПАДАРАЖЭЛІ НА 2—3 ТЫС. USD Дырэктар дзяржаўнай рэзылтарскай службы на базе агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельнай кадастры Віцебска Уладзімір Кабаньца адзначае, што цяпер на рынку прадаецца шмат кватэр, якія існуе пэўны дэфіцыт на ліквідныя пачаткі на якасці і кошыце адна- і двухпакаёвых кватэры.

Цяпер аднапакаёвая «хрушчоўка» ў Віцебску каштуе каля 23—24 тысяч долараў. Яшчэ два месяцы таму кватэры такога класа каштавалі 21—22 тысячы долараў, а часам нават танней. Істотна большым попытам карыстаюцца больш прасторыя аднапакаёвыя кватэры з палепшанай планіроўкай і кухняй іх у 6, а ў 9—10 «квадратаў». Кошт такіх кватэр сёння дасягае 28—30 тысяч долараў. Аднак кватэр гэтага тыпу на 3 і 4 паверхах амаль не засталася. Якасныя аднапакаёўкі на сярэдніх паверхах прадаюцца нават за 30—31 тысячамі долараў амаль ігнэнта.

Двухпакаёвыя «хрушчоўкі» Віцебска маюць мінімальныя цэны ў межах 30—35 тысяч долараў. Крыху лепшыя «двушкі» з агульнай плошчай да 47—49 квадратных метраў каштуюць прыкладна 35—38 тысяч долараў. Аднак і такіх стандартных двухпакаёвых кватэр у цэнтральных раёнах Віцебска ўжо не хапае. Не хапае на другасным рынку двухпакаёвых кватэр палепшанай планіроўкі. Двухпакаёўкі агульнай плошчай каля 50 «квадратаў» і кухня пад 10 кв. метраў каштуюць у межах 40—45 тысяч долараў, але на сярэд-

ніх паверхах новых дамоў варыянтаў такіх кватэр на продаж засталася вельмі мала.

Трохпакаёвыя «хрушчоўкі» з сумеснымі пакамі і агульнай плошчай да 58—62 квадратных метраў каштуюць у старых дамах каля 35—40 тысяч долараў. Трохпакаёўкі палепшанай планіроўкі прапаноўваюцца ад 45 да 60 тысяч долараў. ТЭНДЭНЦЫЯ НА ПРАЦЯГЛУЮ СТАБІЛІЗАЦЫЮ Прагназаваць паслянавагоднія сцэнарыі развіцця другасных рынкаў абласных цэнтраў вельмі складана, лічаць спецыялісты рэгіянальных рэзылтарскіх кантор. Цяпер у сярэдніх гарадах на рынак трапілі вялікая колькасць кватэр з маленькімі кухнямі і дрэнным інжынерным абсталяваннем у сапраўды старых дамах з халоднымі сценама. Спецыялісты ўпэўнены, што такія кватэры і ў новым годзе, нават пры самых розных сцэнарыях, даражэць не будуць. Застаюцца на пэўным невядлікім узроўні і цэнікі і сапраўды маленькія, але не вельмі якасныя аднапакаёвыя кватэры. Рэгіянальныя эксперты жыццёвае пытанне ўпэўнены, што такая хістка раўнавага цэнаў на старыя кватэры працягнецца мінімум да вясны наступнага года. Што датычыцца сапраўды якаснага жыцця ў сучасных дамах, то яно ўжо ў савакіку можа істотна падаражэць.

Будуць у наступным годзе даражэць і катэджы, зямельныя ўчасткі якіх уваходзяць у гарадскую мяжу абласных цэнтраў. Напрыклад, сучасныя катэджы Брэста каштуюць сёння каля 100 тысяч долараў. Яшчэ летам сярэдні кошт такога жыцця прапаноўваўся пакупнікам прыкладна на 10 тысяч долараў танней. Мінімальны кошт зямельных участкаў плошчай да 15 сотак разам з аформленым і закансерваваным падмуркам складае

Праверка пайшла на карысць,

а чыноўнікі і камунальнікі цяпер актыўна выпраўляюць памылкі

Пасля таго, як рабочая група Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі без папярэджання правярыла работу выканаўчых і распарадчых органаў у Віцебску, прайшоў крыху болей за месяц. Праверку праводзілі 10 і 11 лістапада. Кіраўнік Адміністрацыі быў незадаволены работай мясцовых адказных асобаў. Што ўжо зроблена па выпраўленні сітуацыі? Наш карэспандэнт адправіўся па інстанцыях, якія правяраліся.

У Віцебскім гарвыканкаме актыўна ўзяліся за ліквідацыю выйўленых недахопаў і памылак. У ліку іншага было ўказана на адсутнасць электроннага ўзаемадзеяння з іншымі структурнымі падраздзяленнямі і арганізацыямі пры правядзенні адміністрацыйных працэдур. Толькі адна арганізацыя — Віцебскае агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельным кадастры на момант паверкі ўзаемадзеяння пры дапамозе «высокіх тэхналогій». Каб і астатнія працавалі па такім прынцыпе, будзе закуплена спецыяльнае абсталяванне: дадатковыя камп'ютары, праграмае забеспячэнне, якое «зв'язвае» праз інтэрнэт аддзелы і ведамствы. Улічваючы тое, што нямногія чыноўнікі добра валодаюць сучаснымі «высокімі» тэхналогіямі, на базе мясцовага дзяржаўнага ўніверсітэта плануецца арганізаваць спецыяльныя курсы.

Былі зроблены заўвагі наконт неактуальнай інфармацыі аб парадку правядзення адміністрацыйных працэдур на афіцыйным сайце гарвыканкама. Як адзначыў начальнік аддзела па ідэалагічнай рабоце Віцебскага гарвыканкама Дзяніс ГЛУТКІН, сайт цяпер па насычанасці значна адзінваецца ад ранейшага. Ёсць на ім свежая інфармацыя пра трыяж працэдур, на галоўнай старонцы заведзена рубрыка «Пытанне — адказ», дзе размяшчаюць афіцыйныя адказы на пытанні, якія найбольш часта задаюць грамадзяне. За час існавання сайта з кастрычніка мінулага года па сёння колькасць наведвальнікаў павялічылася з 6 да 200 у суткі. Цікава, што каля 15 працэнтаў наведвальнікаў — жыхары замежжа: Расіі, Ізраіля, Германіі і іншых краін. Сайт мадэрнізуецца не без праблем. У ідэале ў кожным адрэзе гарвыканкама павінен быць работнік, які б адказваў за аперацыйнасць і якасць прадстаўлення інфармацыі для размяшчэння на сайце. На ім таксама мала інфармацыі пра дзейнасць адміністрацый раёнаў Віцебска (у горадзе тры раёны). Гэтым маглі б заняцца ідэолагі. Але як? Ідэолагу дзюх адміністрацый трэба забяспечыць высокаўкаснасць выходам у інтэрнэт.

На сайце і цяпер адсутнічае поўная інфармацыя пра дзейнасць устаноў пазашкольнай работы (гурткі і секцыі, якія працуюць — А.П.), адпаведных структур па архітэктурцы і горадбудаўніцтве, транспарце. З 47 школ Віцебска толькі 4 маюць свае сайты, якія дзейнічаюць. Пастаўлена задача, каб мелі ўсе. Гэта ж датычыцца і устаноў спорту, аховы здароўя (каб можна было, напрыклад, не выходзячы з дому заісаціцца на прыём да ўрача), ЖКГ — чаму б не пладзіць за камунальныя паслугі праз інтэрнэт? Чаму б не даць магчымасць паглядзець грамадзяніну на стан свайго асабістага камунальнага «разліковага рахунка»? Такая практыка ў краіне ўжо ёсць.

Запланавана ўжо зусім хутка адкрыць блог старшыні гарвыканкама, каб ён мог «адчуваць пульс» горада, напрамку даведацца пра праблемы грамадзян. Зразумела, сярод віртуальных суразмоўцаў мэта на блугу будзе большасць прадстаўнікоў моладзі. І віртуальны прэс-канферэнцыя можна праводзіць. Ужо ў сярэдзіне першага месяца наступнага года на пасяджэнні гарвыканкама будзе праведзены дэталёвы аналіз прадстаўленай інфармацыі. Прымуць рашэнне па больш эфектыўным напавяненні сайта. (Дарэчы, некаторыя заўвагі аўтара гэтых радкоў наконце афармлення сайта былі адрасаваныя ўспрыняты і змяненні з'явіліся літаральна на наступны дзень.)

Удзельнікі праверкі асобна падкрэслілі неабходнасць таго, каб пастаянна працавала «гарачая лінія», патэлефанаваўшы на якую, жыхары горада маглі б падзяліцца сваімі праблемамі. Калі на сайце адпаведнае кантактны нумар тэлефона ёсць, то праз службу «109» атрымаць яго нельга. Праверана асабіста. Аператары гатовыя «выдаць» тэлефон прыватнай гарвыканкама.

Між іншым, чаму б не стварыць «гарачую лінію» гарадской структуры жыллёва-камунальнай гаспадаркі? Ці такая ўжо ёсць? Асабіста я пра яе ведаю. Напрыклад, няма цяпла ў кватэры, паскардзіўся ў жыллёва-эксплуатацыйны ўчастак, а меры хутка не прымаюцца. Куды яшчэ скардзіцца? А пры наяўнасці спецыяльнай «гарачай лініі» многія камунальныя праблемы, вырашэнне якіх зацягваюцца, маглі б вырашацца хутэй і кантралявацца больш высокай інстанцыяй.

Пра «камуналку» асобна. У ліку іншага ўдзельнікі праверкі зацікавіліся работай віцебскіх жыллёва-эксплуатацыйных участкаў № 1 і № 2. (Усяго ў Кастрычніцкім раёне Віцебска, дзе яны знаходзяцца, адзінаццаць ЖЭУ.)

Члены рабочай групы канстатвалі, што ў названых ЖЭУ адсутнічаюць элементарныя ўмовы для прыёму наведвальнікаў, памышканні захламленыя, сцены абшэпаныя не заўсёды актуальнай інфармацыяй, няма пераліку адміністрацыйных працэдур, якія ажыццяўляюцца ў дачыненні да грамадзян.

Наш карэспандэнт пабываў у будынку, дзе месціцца ўчасткі і пагаварыў з кіраўнікамі. Адрознілася ў вочы, што ўнутры праводзяць рамонт. І ніякага хламу ўжо няма.

Начальнік ЖЭУ № 1 Уладзімір Сафронаў расказаў, што ўсе недахопы будуць выпраўлены. Інфармацыйныя стэнды цэнтралізавана памяняюцца. Што датычыцца адміністрацыйных працэдур, ЖЭУ ўдзельнічае толькі ў выкананні працэдур № 26 па перапланіроўцы кватэр. Прымаюцца заявы наконце перапланіроўкі, складаюцца акты. А дакументацыя перапланіроўкі ў галаўным прадпрыемстве — ЖРЭА Кастрычніцкага раёна Віцебска. Там жа выконваюцца іншыя адміністрацыйныя працэдур.

Начальніка ЖЭУ, як і іншых адказных работнікаў віцебскай ЖКГ, запрасілі на семінар, што прайшоў 11 снежня, па вывучэнні заканадаўства аб адміністрацыйных працэдур, зваротнас грамадзян, вядзенні Кнігі заўваг і прапановаў. Потым атрыманыя веды праверача кіраўнікі гарадской «камуналкі». У тым жа ЖЭУ № 1 клопатаў хапае — абслугоўваюць 70 дамоў. Самаму «маладому» дому — болей за 30 гадоў. Ёсць і такі, які пабудаваны ў 1918 годзе — у гістарычным цэнтры. Толькі ў двух дамах ёсць смеццэправады. Сярод жылцоў ёсць даўжнікі, аднаго жылца ўжо выселілі за няплату...

Цяпер па суботах у ЖЭУ дзякуючы майстар, сантэхнік і электрык. Па нядзелю неабходны спецыялісты аперацыйна адшукваюць, калі грамадзянін патэлефанаваў у гарадскую аварыйную службу.

Начальнік ЖЭУ № 2 Ларыса Бірукова, адказваючы на пытанні нашага карэспандэнта, адзначыла, што з ЖРЭА тут таксама атрымаюць новыя інфармацыйныя стэнды.

Што датычыцца адміністрацыйных працэдур — усё спецыялісты працуюць даўно і, калі няма адказнага за пэўны ўчастак на месцы, наведвальнікаў прапануюць іншы.

Цяпер у ЖЭУ праводзіцца рамонт — уласнымі сіламі. Праблема ЖЭУ ў тым, што яно месціцца ў вельмі старым будынку, які даўно патрабуе капітальнага рамону. Упраўленне абслугоўвае 57 дамоў, у якіх пражываюць каля сямі тысяч жыхароў. І сярод іх таксама ёсць даўжнікі — некаторыя не пладзіць за «камуналку» болей за п'яць гадоў. Пры ўсім тым трэба адзначыць, што менавіта ЖЭУ № 2 у апошнія тры гады становілася пераможцам і прызёрам у гарадскім конкурсе «Там, дзе мы жывём» па добраўпарадкаванні і ўтрыманні жыллёвага фонду...

Дырэктыва Прэзідэнта № 2 «Аб мерах па далейшай дэбюракратызацыі дзяржаўнага апарату» значна спрасціла жыццё звычайных грамадзян. Прынцып «аднаго акна» дзейнічае паўсюдна. Цяпер хутэй можна атрымаць розныя даведкі і гэтак далей — час, безумоўна, патрабуе паскорыць гэты працэс. І бюракраты, пагадзіцца, стала меней. Што датычыцца камунальнай сферы, за дзясяткі гадоў існавання СССР ў ёй назапасілася столькі праблем, што вырашыць усё адрозна немагчыма. Добра, што ў апошнія гады камунальнаму пытанию надаецца вялікая ўвага на розных узроўнях улады. У Віцебску, нягледзячы на ​​сусветны эканамічны крызіс, капітальна рамантуюцца дамы, прыводзяць у парадак цэлыя вуліцы. Што датычыцца праверкі, асабіста ўпаўняюцца — пайшла на карысць. У тым жа гарвыканкаме распрацаваны і зацверджаны спецыяльны комплекс мераў, разлічаны на тры месяцы. Значыць, доўга чакаць рэальных паляпшэнняў грамадзянам не давядзецца.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ГАСЦІННАСЦЬ без прадпрыемстваў гасціннасці

Беларусы — гасцінны народ. Хто з гэтым будзе спрачацца? Госця ў нас і напойць, і накормяць, і спаць пакладуць. Праўда, з апошнім можа адбыцца недарэчнасць. Многія тактоўныя замежныя госці любяць начаваць у недарагім гатэлі. А вось з гэтым у нас, асабліва ў глыбінцы, у невялікіх райцэнтрах — праблема. У сэнсе і знешняй прывабнасці гасцінцы, і ўтульнасці, і камфорту.

Нам засталася спадчына...

Неназойлівае — пакуль галоўная прыкмета нашага гасціннага сэрвісу. З ёй вы сутыкнецеся ва ўсіх раённых цэнтрах, больш-менш значных гарадах і гарадках, дзе ёсць гасцінцы. Праўда, на асобныя як раней, так і цяпер нельга глядзець без слёз. За больш-менш прыстойным фасадам хаваліся і сёння нярэдка хаваліся няўтульныя абшарпанія нумары з мэбляй не першай свежасці, у лепшым выпадку з не да канца зламанымі тэлевізарам, «зручнасцямі» ў канцы калідора ці ўвогуле на дварэ, сціплым бундэтам з бедным выбарам халодных страў...

Але аблежылі нумары не вельмі палохалі звычайных камандзіроваўчых, асабліва тых, каго накіравалі «вырашыць пытанне», скажам, «праблема» пастаўкі дэфіцытных комплектаў вясных частак, сыравіны, загчэстка і г. д. І ўжо атрымаў само месца ў перапоўненай гасцінцы лічылася вялікай удачай, важнай паслужай. Галоўнае, што было дзе на ноч прытуліцца. І чаму тут здзіўляцца? Раней, у савецкія часы, 80 працэнтаў білетаў на аўтобусныя, чыгуначныя ды і авіямаршрутах выкуплялі камандзіроваўчых. Яны ж складалі асноўныя кантэнгент насельніцка гасцінцы. За савецкіх дзесяцігоддзі мы так прывыклі да та, на наша неназойлівае гасціннае побыту, што як прыгоды Сімбада ўспрымалі апошдыя знаёмых, якія вярнуліся з якой-небудзь краіны сацыялістычнага лагера ці нават з Захаду, ад тамтэйшых гатэляў і іх сэрвісу.

Цяпер сітуацыя змянілася. Усе прадпрыемствы і арганізацыі скарачаюць выдаткі на камандзіроўкі. Сёння для горада ці мясцовасці, дзе знаходзіцца гасцінцы, больш прывабны не рэдка эканомны камандзіроваўчых, а прагны да забавы, дэгусцый мясцовых прысмакаў і

сувеніраў, зможны айчыныя ці замежныя турысты. А ён разборлівы, яму набор паслужаваў.

Bad and Breakfast

Вось меркаванне аднаго беларускага падарожніка і па сумяшчальніцтве эканаміста Леаніда Заікі: — Я нядаўна за мяжой набыў геаграфічную карту Еўропы. Сярод постсавецкіх рэспублік кем-лігі былі пазначаны ў Эстоніі, Латвіі, Літве, ва Украіне (Крым), у Расіі. А ў Беларусі — не. Пры тым, што машын у беларусы больш за два мільёны. А колькі народу едзе на ўласных колах праз нашу тэрыторыю? Таму наспеў час стварэння нацыянальнай праграмы гасцінцы ў сельскай мясцовасці, у прыватнасці, прыдарожных. На мой погляд, сотня сучасных кемпінгаў была б вельмі да месца, асабліва калі мець на ўвазе падрыхтоўку да сусветнага чэмпіянату па хакеі 2014 года ў Мінску. Бо калі мы хочам, каб замежныя турысты нас наведвалі, які і суседнія краіны, то варта задумацца, дзе мы будзем прымаць шматлікіх падарожнікаў? Як мы справімся з вядомай пыльнай турыстаў, бо Беларусь — гэта не адзін Мінск. І што мы можам прапанаваць у глыбінцы? Цудоўныя краевыды, блакітныя азёры і рэкі, свежае паветра, грыбы ды ягады? Гэта нямае, але для замежнага турыста недастаткова. Яму трэба яшчэ мець і камфортныя ўмовы пражывання.

Усе гасцінцы павіны быць прыватнымі. Гасцінцы ў камунальнай уласнасці — гэта ўчарашні дзень. Калі заставацца такія, то іх трэба прыватываць. І чым хутэй, тым лепш. Яны не змогуць канкураваць з прыватнымі гасцінкамі. Бо гэты бізнэс патрабуе акрамя значных сродкаў на першым этапе, яшчэ і засяроджанасці, гнуткасці, вынаходлівасці, навукаў прывабліваць кліентаў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

БЛІЗКАЯ ЎЛАДА

Ждановічы

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

На сёння мы перавыканалі першапачатковы бюджэт у 3 разы. Самастойна зарабілі і асвоілі 1,6 мільярда рублёў. Да канца года мяркуем прыдарожных. На мой погляд, сотня сучасных кемпінгаў была б вельмі да месца, асабліва калі мець на ўвазе падрыхтоўку да сусветнага чэмпіянату па хакеі 2014 года ў Мінску. Бо калі мы хочам, каб замежныя турысты нас наведвалі, які і суседнія краіны, то варта задумацца, дзе мы будзем прымаць шматлікіх падарожнікаў? Як мы справімся з вядомай пыльнай турыстаў, бо Беларусь — гэта не адзін Мінск. І што мы можам прапанаваць у глыбінцы? Цудоўныя краевыды, блакітныя азёры і рэкі, свежае паветра, грыбы ды ягады? Гэта нямае, але для замежнага турыста недастаткова. Яму трэба яшчэ мець і камфортныя ўмовы пражывання.

— З вэйшэйгаданыя крыніцы мы «выціснулі» усё па-максимуму і сёлета сталі цалкам бездатычнамі, — падкрэсліў Уладзімір Каралько. — Мы самі зарабляем грошы на выплату заробатнай платы работнікам сельвыканкама, самі пагашаем расходы на транспарт, аплачваем камунальныя плацяжы, нават канцатавары набываем за свае грошы. Карачэй кажучы, мы самастойна пагашаем усё свае бягучыя расходы.

У нас пры сельвыканкаме створана камунальнае ўнітарнае прадпрыемства (КУП). Мы вызначаем яму аб'ём работ і кожны месяц на правядзенне мерапрыемстваў па добраўпарадкаванні выдаткоўваем каля 300 млн рублёў. У год атрымаўца дца 300—350 млн. КУП займаецца вывазам

ПРАЦАВАЦЬ БЕЗ ДАТАЦЫ... МОЖНА!

Бюджэт Ждановіцкага сельвыканкама на 2009 год быў запланаваны ў памеры 600 млн рублёў.

— Гэтую суму мы зарабілі яшчэ да 1 мая, — падсумаваў вынікі сёлетняй работы старшыня сельскага Савета Уладзімір КАРАЛЬКО, — аднак на ёй не спыніліся і працягнулі працаваць далей.

смецця, ліквідаваннем стыйных звалак, уборкай прылеглай да населеных пунктаў тэрыторыі, навадзненнем праектаў на дарогах, да канца года атрымаем яшчэ 36, — тлумачыць Уладзімір Уладзіміравіч. — Там і тратуары, і асфальтавае пакрыццё. Закладваем поспех наступнага года ўжо ў гэтым. Мы паставілі перад сабой задачу — за студзень — красавік сфарміраваць максімальную колькасць землеўпарадкавальных спраў, правесці аўкцыёны і падрыхтаваць тэхнічную дакументацыю, каб на май мець на рахунку дзесьці 1,5 млрд рублёў і спакойна займацца добраўпарадкаваннем.

На тэрыторыі Мінскага раёна болей за 3 тысячы км дарог (з улікам вуліц сельскіх населеных пунктаў). Яшчэ два гады таму асфальтабетоннае пакрыццё мелі менш за 40 працэнтаў з іх.

— Дзякуючы падтрымцы аблвыканкама, раён летас змог палепшыць якасць больш чым 300 кіламетраў дарог, — развівае тэму Алена Аляксандраўна. — Перад нам была пастаўлена задача да канца вырашыць гэтак пытанне.

У адпаведнасці з рашэннем Мінскага абласнога выканаўчага камітэта, дарогі і вуліцы сельскіх населеных пунктаў павіны перадавацца на абслугоўванне спецыялізаваным арганізацыям. Гэта часова мера, адзначыла старшыня райсавета. У наступным дарогі будуць перададзены на баланс, пакуль што рыхтуюцца дакументацыя. На гэты момант частка заробленых сельвыканкамамі сродкаў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

АДКРЫТЫ ФОРУМ

НАДАКУЧЫЛА БЫЦЬ «КРАЙНІМІ»...

Гэта практычна немагчыма, скажаце вы і будзеце мець рацыю. Таму што ў кожным райцэнтры (не кажучы пра буйныя гарады) за добраўпарадкаванне на грамадзянскіх могілках адказваюць спецыялізаваныя службы жыллёва-камунальнай гаспадаркі. А вось на ўзроўні сельсаветаў пытанне добраўпарадкавання могілак вырашаецца інакш. Вяскоўныя могілкі да гэтага часу не перададзены ні на чый баланс і фармальна знаходзяцца, так бы мовіць, у «падвешаным стане». Але спадзяюцца за іх добраўпарадкаванне менавіта са старшыняў сельскіх Саветаў, паколькі вышэйназваныя «аб'екты» знаходзяцца на іх тэрыторыях. Таму, імкнучыся надаць могілкам больш ці менш прыстойны выгляд, кіраўнікі першаснага звяна ўлады не цураюцца ніякай фізічнай працы — і граблямі паграбуць, і смецце ў пакеты пазбіраюць. А што застаецца рабіць, калі кантэйнеры на могілках перапоўненыя, міні-пляцоўкі заваленыя, а тэхнікі ў старшын мясцовага сельсапрадпрыемства не дапраціца — усё трактары заняты на палыхах работах...

Так ці інакш, першасная ўлада выходзіць са становішча, «прымаючы» на сябе часам зусім не ўладныя функцыі. Пытанне вырашаецца горш ці лепш у залежнасці ад мясцовых асаблівасцяў. Аднак сістэмны гэта вырашэнне пры ўсім жаданні не назаваць...

Алена ГАРАЦЬЦОВА, сакратар Папаратнянскага сельвыканкама Жлобінскага раёна: — Паколькі могілкі (а іх на тэрыторыі нашага сельсавета 6) ні на чый баланс не знаходзяцца, за іх станам сочыць сельскі Савет і сельвыканкам.

Мы самі клопачымся аб тым, каб высець старое кустоўе і дрэвы, адрамантаваць агароджы ці паставіць новую, вывезці смецце. На тэрыторыях могілак знаходзіцца па два кантэйнеры, і калі яны напўняюцца, мы звяртаемся да сельсапрадпрыемства — просім тэхніку для вывазу. СВК, безумоўна, нам дапамагаюць, але не адразу — у іх бываюць чэркасы, асабліва вясной, калі ідзе пасяўная і ўся тэхніка занята.

Карачэй кажучы, кантэйнеры запўняюцца хутэй, чым мы паспяваем іх вывезці. Таму, бывае, старшыня сельскага Савета, каб неяк выйсці са становішча, просіць падагнаць на могілкі і паставіць побач з кантэйнерамі пусты воз, які таксама запўняецца смеццем (часам людзі і на зямлю яго складваюць). Потым сельса-

Вы можаце ўявіць сабе сітуацыю, пры якой старшыня раённага Савета дэпутатаў і старшыня райвыканкама асабіста займаліся б уборкай смецця на гарадскіх могілках? Не ў сэнсе давалі распараджэнні, каардынавалі або курывавалі, а бралі б у рукі касу ці граблі і ішлі менавіта прыбіраць тэрыторыю? І не з нагоды суботніка, а ў звычайныя працоўны дзень?

прадпрыемства выдзяляе пагрусчкі, і усё гэта вывозіцца ў некалькі рэйсаў. Безумоўна, добраўпарадкаванне грамадзянскіх могілак — гэта праблема, бо ў нас няма ні сваёй тэхнікі, ні грошай у бюджэце, каб за яе заплаціць. Хто ўвогуле сочыць за парадкам на могілках? Ніякай дадатковай «адзінікі» не прадугледжана, такая «адзінка» — гэта старшыня сельскага Савета. Але, напэўна, няправільна, што кіраўнік мясцовай улады павінен хадзіць і падбіраць паперкі... Мэтазгодна, каб таго чалавека — аднаго, двух ці нават брыгаду — мела ў сябе жыллёва-камунальнага гаспадарка. У тым жа раённым камунальным прадпрыемстве «Унікам» ёсць і тэхніка, і шышка. А ў нас нічога няма.

Аксана МАЛАШЭНКА, сакратар Альбрэцкага сельвыканкама Расонскага раёна: — Сёння ўсе могілкі, якія ёсць на тэрыторыі сельсавета, лічацца нашымі, хоць і не знаходзяцца на нашым балансе. Мы за іх адказваем, даглядаем, займаемся добраўпарадкаваннем. І ў гэтым плане ніхто нам не дапамагае. За якія сродкі ўсё робіцца? Ды за тых, якія выдзяляюцца нам на добраўпарадкаванне, хоць догляд могілак асобным радком там не прапісаны.

Усё смецце, якое збіраецца на могілках, вывозіцца (на нашы міні-палігоны) жылкамгас. Па выніках яны прадстаўляюць нам рахунак, а мы яго аплачваем. Рахункі, трэба сказаць, не малыя.

Але вывазу які сістэмы няма. Калі падчас чаровага аб'езду тэрыторыі старшыня Савета бачыць, што кантэйнеры запўняюцца, даём за-

раўку ў ЖКГ, замаўляем машыну. Смецця хапае не толькі ў кантэйнерах, але і вакол іх, і на ўсёй тэрыторыі могілак.

Праблема, калі на могілках растуць старыя дрэвы. Некаторыя дрэвы (нескладаныя) дапамагае ссекчы лясніцтва. Прычым амаль што бясплатна, у якасці шэфскай дапамогі (у нас арганізацыі замацаваныя за пэўнымі падаведкамні тэрыторыямі). Ну, а ў складаных выпадках (калі дрэва вялікае і пагражае ўпасці на помнік) звяртаемся да раённых электрасетак — у іх ёсць вышка і лесвіца, ці да аддзела МНС.

Безумоўна, хацелася б, каб усім гэтым займаўся спецыялізаваная структура, на баланс якой можна было б перадаць могілкі. Сёння, напрыклад, да нас прыязджаюць з блізкага замежжа сваякі памерлых — ім патрэбна даведацца аб тым, што на нашай тэрыторыі пахаваныя іх родзічы. Каб правярць факт, мне трэба самой выехаць на могілкі і паглядзець... А калі б была сістэма, адказны за гэта вёў бы адпаведны спіс: хто, калі і дзе пахаваны. Ды і людзі ведалі б, да каго звяртацца па такім далікатным пытанні.

Валерый ГАРАЧКА, старшыня Янушкавіцкага сельскага Савета дэпутатаў Лагойскага раёна:

— Мы не з'яўляемся балансаўтрымальнікамі могілак, але яны знаходзяцца на тэрыторыі, за якую сельвыканкам адказвае. Усё — абкошванне, абгароджванне, добраўпарадкаванне — заўсёды ляжала на нашых работніках. Наймалі людзей па дагаворы, рабілі суботнікі, карысталіся паслугамі КУПа, які створаны пры сельвыкан-

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ПРАЦАВАЦЬ БЕЗ ДАТАЦЫ... МОЖНА!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)
 — Я падлічыў, што для таго, каб нам за найбліжэйшыя 5—7 гадоў зняць праблему з добраўпарадкаванням, з дарогамі, з сістэмамі вода- і электраабеспячэння, прывесці тэрыторыю ў належны выгляд і вырашыць асноўныя пытанні па раёнах новай забудовы, неабходна ў год зарабляць і асвойваць дзесьці 2-2,5 млрд рублёў, — падзяліўся сваімі разважаннямі старшыня Жданоўскага сельскага Савета. — Асноўная крыніца даходаў — аўкцыёны па продажы зямлі. Аднак, згодна з Указам № 64, мы павінны даваць участкі пад будаўніцтва жылля ўсім, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, без аўкцыёну.

Пры ўсіх станоўчых дасягненнях ёсць у Мінскага раёна і складанасці, якія пакуль што да канца вырашыць не атрымаецца. Паводле слоў старшыні райсавета, не да канца яшчэ адладжана работа з насельніцтвам, каб зрабіць мясцовых жыхароў паўнаўдаснаванымі саюзнікамі ў справе добраўпарадкавання.

— Зроблена шмат, але нашы населеныя пункты яшчэ не набылі той выгляд, які адпавядае статусу прыстлічнага рэгіёна. Хоць у плане работы з насельніцтвам мы выйшлі на сістэмнаю работу. Першы кірунак — выхаваўчы. Тут актыўна ўключыліся нашы дэпутаты, старэйшыны. І ў аддаленых населеных пунктах, у малых сельсаветах, мы дабіліся станоўчых вынікаў. У якасці прыкладу назаву Пятрышкаўскі, Лашанскі, Круціцкі сельсаветы. Там, дзе ідуць актыўныя міграцыйныя працэсы і ў асноўным жыве некарэнавая насельніцтва, даводзіцца задыячыць і іншыя рычагі, якія па сутнасці павінны быць дзейснымі. Так, толькі сёлета рабочымі групамі сельвыканкамаў было выдзелена ад 500 да 1,5 тысячы праціданіяў. У кожным сельвыканкаме з'явіліся шчыты з «вокнамі ганьбы», дзе рэгулярна абнаўляюцца фотаздымкі самых неахайных, неўпарадкаваных падворкаў і прылеглай тэрыторыі. Актыўна прыцягваем да супрацоўніцтва тэлебачанне. Даходзіць і да адабрання участкаў, якія не выкарыстоўваюцца і сталяць зарослыя. З 1992 года пад будаўніцтва жылля ў Мінскім раёне было выдзелена амаль 24 тысячы участкаў, на сёння асвоена толькі 14 тысяч. Нашы старшыні сельвыканкамаў сёлета перадалі ў суд матэрыялы па 69 участках. Праўда, рашэнне аб адабранні было прынята толькі

па 27. Нягледзячы на ўвесь комплекс мерапрыемстваў, мы яшчэ не дасягнулі значных вынікаў, хоць рэзэрв у нас ёсць.

Яшчэ адна праблема, актуальная для прыстлічнага рэгіёна, — несанкцыянаваныя звалкі. На тэрыторыі Мінскага раёна 28 міні-палігонаў. Усе — на балансе ЖКГ. Аднак побач з імі часта «вырастаюць» звалкі стыхійныя (адзін палянуцца дзевяці да палігона, іншы пашкадуе грошай — за вываз смецця на палігон трэба заплаціць). Часта ў стыхійныя звалкі ператвараюцца выбраныя нерухомаствыя пясчаныя кар'еры. «Мы актыўна супрацоўнічаем з леспаркагам, падключаем УУС, аднак пакуль што ў нас няма вынікаўсяці ў гэтым кірунку», — патлумачыла Алена Меляшквіч.

Праблемай для Мінскага раёна сталі бадзяжныя сабакі.

— На нашай тэрыторыі 324 садаводчыя таварыствы. Усе любяць жывёл, усе на лета вывозяць сваіх хатніх гадаванцаў на дачу, а восенню «забываюцца» на іх. У выніку па населеных пунктах бгаюць зграі бадзяжных сабак. Мясцовыя жыхары скардзяцца, бо хадзіць па вуліцы, асабліва ў вярочні час, бывае вельмі небяспечна.

А калі дзіця вяртаецца дамоў са школы? У нас два участкі ЖКГ, пры кожным з якіх ёсць брыгада па адлове, але яны не спраўляюцца з такім аб'ёмам работ. Такую праблему трэба вырашаць усім разам, мяняць псіхалогію гаспадароў, якія не яснуюць адказнасці за свайго хатняга гадаванца.

У асобных населеных пунктах раёна застаецца актуальным пытанне вільчынга асяялення. Сацыяльныя стандарты ўсоды вытрымліваюцца, але дзесці наспела неабходнасць у замене састарэлых сетак, у іх рэканструкцыі. «У нас актыўнымі тэмпамі вядзецца будаўніцтва новых раёнаў, і асноўныя сродкі ідуць на правядзенне новых сетак, з гэтай прычыны некаторыя старыя вёскаці часам адчуваюць недахоп у вільчынны асяяленні».

Сёлета ў Мінскім раёне было выдзелена 4 тысячы зямельных участкаў. Але гэта ніяк не адбілася на скарачэнні чаргі. Калі на пачатак года яна налічвала 19,5 тысячы чалавек, то да канца года вырасла на 2 тысячы. Паводле слоў старшыні райсавета, сітуацыю павінны нармальна вырашыць Указ № 543, які ўводзіць у сілу ў лютым 2010 года. Згодна з ім, стаць на чаргу на паляпшэнне жыллёвых умоў зможа толькі той, хто працуе на тэрыторыі Мінскага раёна 5 гадоў.

— Год выдаўся напружаным, — падсумавала Алена Меляшквіч, — але і выніковым. У нас значна абнавіўся склад кіраўнікоў сельвыканкамаў. Прышлі маладыя ініцыятыўныя людзі. Не магу не ўзгадаць Указ № 21. Сёння, дзякуючы яму, мы маем сфарміраваных, падрыхтаваных кіраўнікоў на тэрыторыі сельсаветаў. Яны бачаць сітуацыю ў комплексе і актыўна прыцягваюць да вырашэння пытанняў усе мясцовыя арганізацыі і гаспадаркі.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Інга МІНДАЛЁВА.

НАДАКУЧЫЛА БЫЦЬ «КРАЙНІМІ»...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)
Наталля БАРАН, старшыня Сінкоўскага сельскага Савета дэпутатаў Смагонскага раёна:
 — Усе могілкі цалкам «ляжаць» на нас. Што робім? Арганізоўваем суботнікі. Але гэта не так проста — людзі ў асноўным заняты сваімі праблемамі, і разварушыць іх удаецца хіба што перад святамі, калі сюды з'яжджаецца шмат сваякоў. Так што ў асноўным спадзяёмся на сілы сельвыканкама. А яны невядлікія — тры чалавекі.

Калі СВК не дае трактар для вывазу смецця — няма бензіну, сальракі і г.д. — просім, каб далі коней. Сама хаджу і збіраю смецце. А што рабіць? Каб каргосяці на няць, не хапае сродкаў. Хіба што я чалавеку са сваёй кішэні заплачу, але ж гэта не выйсеце! Так што часцей за ўсё шчыруем на суботніках з сельвыканкамаўскімі дзяўчатамі. На могілках жа яшчэ і дрэвы растуць, і спілоўваць іх павінна спецыялізааваная брыгада. Але сёлета, напрыклад, у нас не было грошай, каб даць на брыгаду зялёку. Дзесці мы галлё паабразалі, але самі дрэвы засталіся і паграза і падзення захавалася.

Мне расказвалі калегі, што ў некаторых раёнах спецыяльна бяруць на працу ў ЖКГ людзей, якія сочаць

за добраўпарадкаваннем на могілках. Гэта, на мой погляд, нармальнае практыка. Добра, калі на тэрыторыі сельсавета пражывае бацьшкі. (Да нас ён, на жаль, толькі прыязджае.) У сельсаветах, дзе бацьшкі заўсёды на месцы, прыхаджане здаюць па тысячы, і наняты за гэтыя грошы чалавек глядзіць тэрыторыю могілак, дзе размяшчаецца царква.

Шчыра кажучы, мне не падабаецца, як вытараюць нашы прыватныя могілкі. У каталікоў зусім іншае, там на могілкі прыемна зайсці.

Я чытала ў вашай газеце, што жыллёва-камунальнага гаспадарка зможа ўзяць на ўтрыманне вясковыя могілкі, калі ў нашым сельсаветкім бюджэце будучы закладзеныя грошы. Для гэтага мы павінны адстойваць адпаведны «артыкул» у раёне...

Што ж, паспрабуем. Магчыма, нешта і атрымаецца. Бо, ведаецца, надакучыла быць «крайнімі». І ў санстанцыі, і ў інспекцыі па ахове прыроды, і ў іншых. І гэта прытым, што могілкі не знаходзяцца ў нас на балансе.

Людміла НОВІКАВА, сакратар Ракшынскага сельвыканкама Мясцлаўскага раёна:
 — Увясце сабе, што на тэрыторыі нашага сельсавета 13 населеных пунктаў і ажно 17 могілак. Аднаму

сельвыканкаму цягнуць іх на сабе не пад сілу. Таму мы замацавалі за могілкамі арганізацыі (напрыклад, участкі ЖКГ і «Водаканал»), каб яны крыху дапамагалі нам наводзіць парадка, збіраць сухое галлё, вывозіць смецце. СВК дае трактар.

З 17 могілак агароджана толькі 5, на большае пакуль не хапае сродкаў. Кантэйнеры ёсць толькі ў вёсцы Мішні, а на астатніх могілках смецце складаецца «у кучкі»... Літаральна ўчора да нас прывязджалі з інспекцыі па ахове жывёлнага і расліннага свету і патлумачылі: калі могілкі знаходзяцца ў межах населенага пункта, мы маем права сваім рашэннем наняць людзей для добраўпарадкавання. Сёння можна нават беспасрочна аформіць, які зарэгістраваны на біржы.

Карацей, робім, што можам, але гэтага мала. Можна было б, напэўна, перадаць могілкі на баланс ЖКГ. Але 17 могілак — гэта вельмі складана для іх, ды і не адзін жа наш сельсавет у раёне... На мою думку, гэта праблема вяртаць таго, каб сабрацца і абмеркаваць яе за «круглым сталом» на больш высокім узроўні... Перадаць могілкі на чыйсьці баланс — не праблема, галоўнае, каб потым рабілася работа. Бо за яе вынікі ўсё адно спагоняць з нас.

Наталля КАРПЕНКА.

ПАСРЭДНІК — «АДНО АКНО»

Акрамя шасці адміністрацыйных працэдур праз службу «Адно акно» Гродзенскага гарвыканкама цяпер таксама вядзецца прыём і выдача дакументаў, звязаных з атрыманнем ліцэнзій на рознічны гандаль і грамадскае харчаванне. Толькі за перыяд з 7 лістапада па 7 снежня гэтага года было разгледжана 867 заяў, паведаміў начальнік юрыдычнага аддзела гарвыканкама Валерый ШАНЦЛА.

Служба «Адно акно» выключна непасрэдна зварот і перадачу якіх-небудзь дакументаў ад заяўніка да выканання і наадварот. Спецыялісты службы прымаюць заявы і строга вызначаныя заканадаўствам дакументы ад грамадзян і юрыдычных асобаў і перадаюць іх на выкананне ў аддзель і ва ўпраўленні выканкама, кантралюючы пры гэтым тэрміны іх выканання. Дакументы, прынятыя выканкамам па выніках разгляду заяў, перадаюцца грамадзянам таксама праз «Адно акно».

Дарчы, паслугамі гэтай службы можна скарыстацца не толькі з панядзелка па пятніцу (з 8 да 20 гадзін), але і ў суботу (з 9 да 13 гадзін). Больш падрабязна азнаёміцца з усімі адміністрацыйнымі працэдурамі, якія выконваюцца аддзелам інфармацыйных тэхналогій «Адно акно», можна на сайце Гродзенскага гарвыканкама: www.gorodno.by.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ГАСЦІННАСЦЬ БЕЗ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ ГАСЦІННАСЦІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Тут поспех будзе спадарожнічаць уласніку, а не аб'якаваму чыноўніку ці службоўцу. У невядлікіх населеных пунктах гасцінца — гэта малы бізнэс. Ён можа быць і сямейным заняткам.

У гасцінчнай справе нам не трэба займацца вынаходніцтвам веласяпеда. Дастаткова творча пераасэнсаваць для мясцовых умоў замежны вопыт і паступова яго ўкараняць. Напрыклад, распаўсюджваюць у Еўропе простую і папулярную сістэму «В and В» (Bad and Breakfast), што ў перакладзе азначае «ложак і сніданак». Ці, інакш кажучы, гэта прадастаўленне на суткі пакоя з абавязковым сніданкам. «В and В» прыйшло ў Еўропу з Вялікабрытаніі. Там у многіх прыватных дамах у вокнах можна прачытаць лаканічную аб'яву: «В and В». Такая паслуга па беларускіх стандартах магла б у нас каштаваць прыкладна 10 тысяч з нейкай дробяззю, ну някхай, у залежнасці ад тэпльнай камфорты і меню, 15—20 тысяч рублёў у суткі. Думаю, вельмі прымальнае цана.

Гэта сістэма падыходзіць для нашай краіны, дзе ўжо шмат прыстойных уласных дамоў у малых пасёлках і дзе шмат ахвотных зарабіць лішні рубель. Думаю, забяспечыць асобным пакоем з ложкамі і чыстай пасцелью, а раніцай падаць, скажам, яешню са скарваркамі і чай — не такі ўжо і цяжкі клопат. А ахвотных пераначаваць за гэтыя грошы будзе дастаткова. Яшчэ можна пераняць сістэму гасцяхаўсаў ці, па-нашаму, гасцявыя дамоў. Калі свабодны дом, які знаходзіцца ў належным стане, у патрэбны момант выконвае функцыю прадпрыемства гасціннасці. Яго перавага ў больш таннай цане, чым у звычайнай гасцінцы. Не 50 тысяч рублёў у суткі, а 20, ну максімум 30 тысяч.

Тры кіты сэрвісу
 Для звычайнага чалавека, як за мядой, так і ў нас, у першую чаргу важная наўнасць чыстай пасцелі, душа, цывільнай прыбіральні. І цяпер усё больш запатрабаваны інтэрнэт. Параўнанне з малымі гасцінцамі за мядой будзе не на нашу карысць. Заўвастам у месцішчы Польшчы. Там паўсюдна ў больш-менш турыстычных месцах, на бойкіх аўтатрасах не праблема знайсці свабодны нумар у недаарогай гасцінцы. Асабліва іх шмат уздоўж берага Балтыйскага мора, дзе літаральна на кожным кроку вы ўбачыце той ці іншы аб'ект гасцінчнага сэрвісу. І прычынам па невялікай цане. Здымаюць фантазія і вынаходліваецца, з якой гаспадары імкнучыся прывабіць пастаяльцаў. Нехта на сваім даволі сціплым кемпінгу намалюваў чатыры зоркі, чым выклікаў інтарэс у турыстычнай публіцы. І не было адбою ад ахвотных спыніцца. І заўважце, кожная гасцінца ці кемпінг абавязкова маюць побач зручную пляцоўку

для аўтатранспарту, надзейную тэлефонную сувязь і бесправодны інтэрнэт. Дарчы, апошні цяпер не такая ўжо і праблема.

У іншых краінах таксама багаты выбар дробных гасцінц. У невядлікай па тэрыторыі Аўстрыі іх каля сямі тысяч. На любы густ і ва ўсіх кутках краіны, асабліва ў Альпах, іншых малых краінах. Нягледзячы на тое, што жыццё ў Аўстрыі далёка не таннае, там лёгка знайсці недаары прытулак. Мой калега ў Парыжы непадалёк ад Елісеўскіх паляў — самай шыкоўнай вуліцы французскай сталіцы, знайшоў танную сямейную гасцінцу. У цэнтры Прагі ёсць палатачны кемпінг, дзе можна спыніцца на адначынак столенаму турысту. І там абавязкова да яго паслуг будучы душ, прыбіральня і інтэрнэт — стандарт, які няўхільна вытрымліваюцца ў замежных краінах. Гэта тры кіты замежнага сэрвісу. А таму і нам пачынаць пераабсталяванне прадпрыемстваў гасціннасці, асабліва ў сельскай мясцовасці, лепш са стварэння элементарнай інфраструктуры.

Але наўна разлічваць, што ў нас у глыбінцы хутка з'явіцца паўнацэнная сетка дробных сямейных гасцінц. Як у Швецыі, дзе яны сустракаюцца амаль паўсюдна. Аднак пачынаць гэту справу трэба і відаць, лепш за ўсё з будаўніцтва стаянкі і палатачных гарадоў, якія лёгка дэмантаваць у выпадку неабходнасці. У нас яны пакуль, хутчэй, выключэнне, чым заканамернасць. Можна праехаць шмат дзясяткі кіламетраў на машыне і не сустрэць ніводнай гасцінцы, кемпінга. Як, напрыклад, ад Баранавічаў да Івацэвічаў.

Крэдытны капкан

Цяжка ў нас развіваецца гасцінчы бізнэс, ахвотных прывабіць сябе ў ім няшмат. Бо і тым, хто нават далучыўся да вельмі настойлівых рэкамендацый мясцовай улады, нярэдка пакутуюць ад непрадказальнасці сітуацыі. УП «Рамонак» (пераважна рознічны гандаль) з Вілейкі ў студзені 2008 года ўзяў крэдыт на капітальны рамонт і пераабсталяванне рэстарана гасцінцы «Вілія», далучанага да яго ў выніку разарганізацыі. І дзякуючы намаганням прадпрыемства ў «Вілія» нарэшце з'явіўся сучасны рэстаран з новай кухняй, кандытарскім цэхам, прыгожай залай, куды не сорамна гасцей запрасіць, прыняць дэлегацыю, турыстаў пакарміць і г.д. Аднак у «Рамонка» неўзабаве пачаліся непрыемнасці з-за крэдыту.

Бралі мы яго пад 13 % гадавых, а потым банк паступова ўзняў іх аж да 23 %. І цяпер «Рамонак», нягледзячы на прыбытковы статус, паступова набліжаецца да разарэння. Усё б нічога, калі б крэдыт далі на 10 гадоў. Але ў банку пагадзіліся толькі на пяцігадовы тэрмін. І цяпер кожны месяц 70 мільёнаў рублёў трэба выплачваць банку. У выніку замаўдзіліся разлікі з пастаўшчыкамі, вырасла крыдаторская запаваннасць — скардзіцца дырэктар «Рамонка» Алена Рогач.

Вось і атрымалася, што дапамаглі мясцовай гасцінцы стаць на ногі, а самі трапілі ў крэдытны капкан.

У глыбінцы — штыль...

Складаецца ўражанне, што айчыныя прадпрыемліныя яшчэ толькі прыгладваюцца да гасцінчнага бізнэсу. Можна таму не бачна дзелавой актыўнасці ў гэтай сферы. Мяркую хоць бы па тым факце, што не набірала ахвотных паўдзельнічаць у тэматычнай экспазіцыі «Гасцінчы бізнэс» на 16-й міжнароднай выставе «Белпрадукт-2009», якая адбылася на мінулым тыдні. Хоць такі раздзел быў запланаваны і загадзя разаркамаваны. Арганізатары выставы схільныя тлумачыць гэта негатыўным уплывам крызісу. Між тым, задума была цікавай: прадманастава па меры магчымасці комплекснае абсталяванне гасцінц «пад ключ». Гэта архітэктурныя праекты, дызайн памышканняў, сістэмы аўтаматызацыі, бяспекі і кантролю, а таксама мэбля, абсталяванне і рыштункі для гасцінц, рэстараннае тэкстыль, сантэхнічнае абсталяванне і ахвеауры, пасцельнае бялізна, сродкі асабістай гігіены, пафармуеры, нават светлавое, укавае і мультымедыйнае абсталяванне. Гэтакое, без чаго сучасная гасцінца не можа існаваць.

У Мінску, зразумела, замежныя фірмы хочуць увесці ў цэнтры некалькі элітных гатэляў. А вось што датычыцца месцаў, аддаленых ад сталіцы, то туды інвестары не вельмі імкнучыся. У глыбінцы ў гэтым сэнсе пакуль штыль. Там дзвядцятка ў асноўным разліваць на ўласныя сілы.

Мы вельмі часта любім узгадаць аб сваім выключным геаграфічным становішчы ў цэнтры Еўропы, параўноўваюць Беларусь з мостам паміж Усходам і Захадам, гаваряць аб важных транзітных шляхах праз нашу тэрыторыю. Але чамусьці марудна выкарыстоўваем гэтыя перавагі. І тут шмат чаго залежыць ад пэтыі мясцовай улады. А карысць ад развіцця гасцінчнага бізнэсу відавочная: гэта і працоўныя месцы, і даходы ад турызму, і папаўненне бюджэту. Таму варта быць божнаму раўнаму органу ўлады мець свой план развіцця гэтага віду маляга бізнэсу, у межах сваіх магчымасцяў заахваць і стымуляваць яго. Скажам, не цягнуць з выдзяленнем зямлі пад забудову прыватных гасцінц, кемпінгаў, дапамагчы з крэдытам на нармальных умовах, спрыяць усталяванню на гатовы аб'ект бесправоднага інтэрнэту. Бо гасціннасць без прадпрыемства гасціннасці — гэта сёння, самае малое, несучасна.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

СВЯТЛО Ў АКНЕ

Незаселеныя дамы зноў набываюць гаспадароў

Складаная дэмаграфічная сітуацыя ў глыбінцы ўзнікла не ўчора. Негатыўныя тэндэнцыі «назапашваліся» на працягу гадоў, сацыяльная інфраструктура ў вёсках паступова прыходзіла ў заняпад. А калі ўспомніць, што яшчэ не так даўно большасць сельгаспрадпрыемстваў ледзьве зводзілі канцы з канцамі, то становіцца зразумелым, чаму глыбінка мела такі непрыявыны выгляд.

Молодзё «збягала» з родных мясцін і ўсімі сіламі імкнулася выравацца ў горад і замацавацца там. У вёсках пераважна заставаўся толькі тыя, каму не ўдалося аячыцца выці такі план. У выніку — імклае старэнне насельніцтва і тузін праблем, выкліканых развіццём гэтага працэсу. Сярод надзённых пытанняў — безгаспадарнае жыллё.

Нярэдка ў глыбінцы можна ўбачыць пустыя вокны незаселеных хатаў. Гэта закінутая нерухомасць не карыстаецца попытам і даволі хутка прыходзіць у аварыйны стан. Дзвекі на імкнучыся аднаўляць бацькоўскія сядзібы, асабліва ў тым выпадку, калі родны падворкі размешчаны ў «непапулярных» месцах.

Адпаведна, безгаспадарныя (нават калі маюць гаспадароў) дамы доўгі час былі своеасаблівай «прыкметай» сучаснай вёскі. «Аб'ёмы» такой нерухомасці з кожным годам павялічваліся, нарэшце стала відавочна, што праблему тэрмінова патрэбна вырашаць. Інакш асобныя вёскі проста ператварыліся б у сапраўдныя «прывіды» ці дэкарацыі для здымак трылеру. Відавочна, што пытанне патрабавала неадкладнага вырашэння. Быў прыняты шэраг іншых нарматыўных дакументаў. Але ці ўдалося дасягнуць станоўчых вынікаў?

У Смальянскім сельсавете Аршанскага раёна тры з паловай гадзі таму налічвалася 115 незаселеных дамоў, а 42 былі ў аварыйным стане. Жыллё прыходзіла ў заняпад, прысядзібныя участкі зарасталі пустазеллем — і ўсё гэта, зразумела, пасвала знешні выгляд населеных пунктаў.

— З 42 дамоў, якія знаходзіліся ў аварыйным стане, цяпер засталася толькі 3, — заўважае старшыня Смальянскага сельскага Савета Галіна Карпушонка. — Астатнія знесены. Прычым толькі назначная колькасць — за кошт бюджэтных сродкаў, калі грошы мэтавым чынам выдаткоўваліся з вобласці. Актыўна прыцягвалі спецыялістаў раённага аддзела Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, знаходзілі з імі паразуменне. Дапамагала і мясцовае

сельгаспрадпрыемства. Шмат дамоў людзі зносілі сваімі сіламі. Я ведаю, што такі спосаб разабрацца з аварыйнай нерухомасцю даволі рэдка выкарыстоўваецца на практыцы. А дарма, бо трэба заўжды праводзіць неабходную растлумачальную работу сярод уласнікаў. І тады справа зрушыцца з месца. Зразумела, гэта нялёгка клопаты, аднак яны таго вартыя. Органы мясцовай улады павінны браць удзел у зносе дамоў толькі ў тым выпадку, калі ўласнік пісьмова адмовіцца ад гэтага будынка (усёй сядзібы ўвогуле). Інакш могуць узнікнуць праблемы — на Віцебшчыне ёсць адпаведныя прыклады.

Звычайна гаспадары, якія жывуць у горадзе, перакананыя, што іх вясковая нерухомасць захоўваецца ў спраўным стане. Аднак на практыцы ўсё інакш — незаселеныя дамы разбураюцца даволі хутка, літаральна на працягу некалькіх гадоў. І калі да людзей звяртаюцца з прапановай прывесці свой дом у парадка, яны часта ставяцца да гэтага з разуменнем. Асабліва калі маюць намер у далейшым пераехаць у вёску. Цяпер нярэдка можна сустрэць людзей, якія пасля выхаду на пенсію перасяляюцца ў глыбінку. І задаволеныя такім варыянтам, паколькі даўно марылі яго ажыццявіць.

У Смальянскім сельсавете адзначаецца цікавая тэндэнцыя — засяленне дамоў, якія дагэтуль пуставалі. Адбылося 36 такіх «паўторных» уласнікаў. Цяперашні гараджане выйшліш замацаваць за сабой «дамак у вёсцы» і рэгулярна там з'яўляюцца. Паколькі будынак не лічыцца незаселеным, калі ў ім жывуць хоць бы месяц на працягу года. Таму варта прыязджаць на дачу і прыводзіць падворак у парадка.

— Здаецца, належным чынам глядзяцца уласную сядзібу — відавочны абавязак гаспадароў, — кажа Галіна Карпушонка. — Аднак многім, на жаль, прыходзіцца гэта цяжка тлумачыць. Асабліва актуальнае пытанне ўлетку, калі неабходна рэгулярна ахоўваць сядзібу, каб яна не зарастала травой і пустазеллем. Імкнёмся пастаянна нагадваць, пераканваць. Не хочацца ж адрзаць ісіці на адміністрацыйныя меры, бо гэта — пакарэнне рублём, а заробкі ў вясцоўцаў самі ведаюць якія. Але такія выпадкі, хутчэй, усё ж выключэнне, паколькі большасць жыхароў сумленна даглядаюць свае сядзібы.

І сапраўды — іншыя з падворкаў не толькі ў цэнтры сельсавета, але і ў самай што ні на ёсць глыбінцы выглядаюць проста шы-

коўна. Адрозніваць: людзі пасяліліся тут усур'ез і надоўга.

Акрамя таго, даводзіцца да ладу і дамы, якія знаходзяцца ў аварыйным стане. Адзін з такіх дагэтуль быў у адпаведным рээртры і рыхтаваўся пад знос. Аднак знайшоўся руплівы гаспадар і давёў дом да ладу: падмантаваў, абшыў сайдыгам, і цяпер жыллё проста не пазнаць. Вось што значыць прыкладзіць рукі і папрацаваць «для сябе». У другой вёсцы жыхар і ўвогуле аднавіў гістарычны будынак, якому не менш чым сто гадоў. Проста захачаў чалавек такім чынам захаваць для нашчадкаў спадчыну. Цяпер дом яшчэ сто гадоў праістаць.

Так што ў Смальянскім сельсавете пытанне нахонт таго, як эфектыўна разабрацца з безгаспадарнымі будынкамі, можна лічыць вырашаным. На ўчастках, якія вярталіся пасля зносу аварыйных дамоў, узводзіцца новае жыллё. За апошнія некалькі гадоў мясцовае сельгаспрадпрыемства пабудавала больш чым тры дзясяткі камфартабельных кватэркаў. Такім чынам удалося поўнасцю вырашыць «кватэрнае» пытанне работнікаў гаспадаркі. А вось у сельвыканкаме ў чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў яшчэ стаяць 9 чалавек.

Месціны чакаюць, калі да іх працягнуць прыродны газ. Многія з жыхароў маюць намер падключыцца да «блакітнага паліва» і такім

ХАЛАДЗІЛЬНІК — ПА ЗАСЛУГАХ, ТЭЛЕВІЗАРЫ — ТАКСАМА

Падпіска — 2009

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 15 снежня.)
У другі дзень паездкі наведвалі палову Гомельшчыны. Напачатку мы з задавальненнем зазірнулі ў Рэчыцу, дзе праз начальніка мясцовага РУПСа Вячаслава Папова перадалі настольны гадзіннік нашай падпісчыцы Ірыне Чырковай. Потым быў «марш-кідок» у Лоў: там мікрахвалеўку печ ужо зачалася паштальён Галіна Максіменка. З нагоды цудоўнага прыза яе з задавальненнем павіншавалі калегі.

Наведваючы Брагін і Хойнікі, мы трымалі шлях у актавую залу Калінкавіцкага райвыканкама. Разам з ідэалагімі каштоўны прыз у выглядзе каляровага тэлевізара «Віцязь» там чакала сям'я Пронькіных: унук Іван, яго мама Надзея Уладзіміраўна, якой на гэты раз і ўспіхнулася ўдача, і бабуля Вялянціна Паўлаўна.

Самым жа цяжкім выпрабаваннем аказалася не хваляванне падчас выступлення перад такой прастаўнай аўдыторыяй, а «фотасесія». Не ўгадваць было зусім юнага жыхара Калінкавічаў папазіраваць у бейсболцы «Звязды».

Не з першага разу, але «дамовіцца» з Іванам такі ўдалося. Хочацца верыць — на карысць газеце!
Уладзімір ЗДАНОВІЧ.
Мінск — Чэрвень — Берасіно — Клічаў — Кіраўск — Бабурыск — Гомель — Рэчыца — Лоў — Брагін — Хойнікі — Калінкавічы — Мінск.

«ЗВЯЗДАРЫНАЧКА»

Шаноўны ўдзельнікі віктарыні! Паступова заканчваецца наша інтэлект-рубрыка. Гэтым разам мы падводзім вынікі дзятаяга тура, паказваючы вамі прапанаваныя «дадатковыя» пытанні да дзятаяга «Звяздарыначкі».

начкі», задане якой, нагадаем, вы маеце магчымасць знайсці ў нумары за мінулы аўторак (8 снежня). Удзельнічайце і перамагайце — фініш ужо блізка!
Вядучы рубрыкі Мікола ТАМАШЭВІЧ.

АДКАЗЫ НА ДЗЯВЯТЫ ТУР ВІКТАРЫНЫ:

1. Беларусь, Украіна, Польшча, Літва, Латвія, Расія, Нямеччына, Францыя, Італія
2. Мірскі і Нясвіжскія замкі
3. Віцебск. 1898 год
4. Іван Мележ («Людзі на балоце»)
5. 2 гербы, 2 сцягі, 1 гімн
6. Альгерд
7. «Ў»
8. Скрыпкі. Смык і Дудка
9. Да 2001 года
10. Волаты
11. Крыж Ефрасінні Полацкай (створаны Лазарам Богшам у 1669 годзе)
12. Караімы
13. Водныя шляхі

PS. У сувязі са зборным адказам на першае пытанне, кожнаму ўдзельніку налічвалася столькі балаў (прабоў, у зменшаным памеры), колькі правільных адказаў ён даў. Што ж да дзятых пытанняў № 10, дык тут аднолькава прымяляліся адказы і «Волаты», і «Асілкі», хоць, безумоўна, апошнія — больш падобныя на звычайныя моцныя людзей. У адказах, вяс, відаць, заблыталі пытанне пра дзятаяга сімвалі

нашай краіны: мелася на ўвазе менавіта сімвалі Рэспублікі Беларусь — сучаснай Беларускай дзяржавы. З архітэктурнымі ЮНЕСКА ўскімі помнікамі некаторыя таксама далі маху, бо пачалі пералічваць адзін за адным беларускія, што ўваходзіць у гэты спіс... Дзяля захавання інтэры, вынікі «Звяздарыначкі» вы зможаце пабачыць у якасці нашых падарункаў вам на Новы год!

СКАНВОРД + СУДОКУ

Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

Мемарыяльная мясціна Яні Булалы	Невялікі вясковы магазін	Густы непраходны лес	Маладая авечка	Глыбакаводнае возера ў Сібіры	У Краіне Веліканаў Гулівер меўся быць нібы *** з мінулага падарожжа
Частка лясіцы дэкава плячоўка	Грашовы-касавы документ	Пачыная сям'я	Халодны будынак для збожжа, прыкладу	Традыцыйнае наськомае з крылавак	Даўней: народнае паданне
Урач-спецыяліст па абла-большанні	Рака, правы прыток Волгі	Даўгаваты пірог	Возера на Паміры з 1911 г.	Аўстралійскі папугай	Тэст-праба на туберкулёз
Танчкія пляшчынныя блінкі	Распаўсюджаная балотная трава	Здробненая мяса для розных страў	Запчастка для гадзінніка	Рака ў Францыі і Германіі	Горад у Індыі (Тадж-Махал)
Духовная пачынае з інтэрна-там (даўней)	Вулкан на востраве Сіцылія	Судзя ў некаторых відах спорту	Паступова раз-лізацца справы	Патрыяна-сла-вутая франц-сцявачка	Мясцовы мясцац
Вечна-зялёнае кіпарэ-савое дрэва	Спадарожнік Юпітэра	Беларускі калядка абрад	Паступова раз-лізацца справы	Патрыяна-сла-вутая франц-сцявачка	Мясцовы мясцац
Горкі творы Дж. Свіфта "рытуэла да адпачынку з Краіны Ліліпутай (мисцэра) і апаганізацыя (мисцэра)					

СУДОКУ. У квадраце 9-9 клетак размясціце лічбы ад 1 да 9 уключна такім чынам, каб у кожным радку, кожным слупку, у блоках 3-3 клеткі, абмежаваных тлустай лініяй, кожная лічба сустракалася толькі адзін раз, без паўтору.

								6
							3	9
	1							8
	7	3						4
		4	3				7	
		2						8 3
	9							2
3		2	5	9				
8							6	2

ІНФАРМБЮРО 7

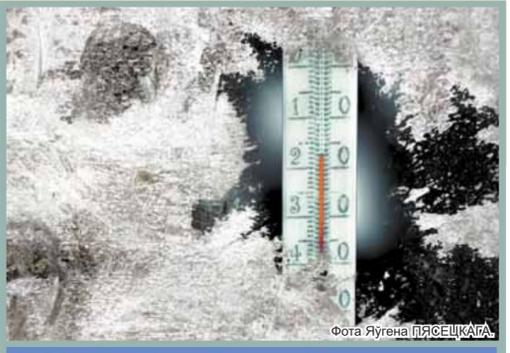
16 снежня 2009 г. ЗВЯЗДА

Сёння

Месяц Маладзік у 14.03. Месяц у сузор'і Стральца.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня для
Мінск	8.23	15.47	7.24
Віцебск	8.20	15.29	7.09
Магілёў	8.13	15.37	7.24
Гомель	8.01	15.42	7.41
Гродна	8.37	16.04	7.27
Брэст	8.29	16.14	7.45

Імяніны
Пр. Андрэя, Георгія, Івана, Мікалая.
К. Аліцый, Альбіны, Здзіслава, Себасцяяна.

Фота Яўгена ПЯСЦЬКАГА

Надвор'е на заўтра

Горад	Тэмпература	Віцебск	Мінск	Магілёў
Віцебск	-20...-18°C	75мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.
Гродна	-12...-10°C	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.
Мінск	-11...-9°C	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.
Брэст	-11...-9°C	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.
Гомель	-11...-9°C	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.	74мм р.ш.с.

Геамагнітныя узрушэнні

Абзначэнні:
— няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
— невялікія геамагнітныя узрушэнні
— слабая геамагнітная бура

...у суседзяў!

ВАРШАВА	КІЕВ	РЫГА
-8...-6°C	-13...-11°C	-13...-11°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.-ПЕТЭРБУРГ
-12...-11°C	-18...-16°C	-11...-9°C

Аблігацыі ААТ «Беларускі Індустрыяльны Банк»: ваш эфектыўны інструмент укладання!

Летась ААТ «Беларускі Індустрыяльны Банк» дапоўніла лінейку сваіх банкаўскіх прадуктаў, прапанаваўшы юрыдычным асобам яшчэ адзін варыянт укладання сваёй грашовых сродкаў — аблігацыі ўласнай эмсіі.

З 7 снежня 2009 года банк прыступіў да размяшчэння 4-га выпуску імянных дысконтных аблігацый для юрыдычных асобаў. Аб'ём эмсіі 20 млрд беларускіх рублёў. Намінальны кошт адной аблігацыі складае 100 000 руб., прыбытковасць ад укладання грашовых сродкаў — 19 працэнтаў гадавых. Тэрмін абарачэння: з 7 снежня 2009 года да 18 студзеня 2011 года (407 дзён). Пагадзінне абдубэжэцца 18 студзеня 2011 года.

Перавагі гэтай каштоўнай паперы ставяцца:
— 19% па аблігацях = 25% па дэпазіце;
— ільготнае падаткаабкладанне (адсутнасць падаткаў на прыбыткі па гэтых каштоўных паперах у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь);
— высокая прыбытковасць (да 19% гадавых) ва ўмовах стаўкі рэфінансавання Нацыянальнага банка РБ, якая зніжаецца (прагнозы 9-12% гадавых у 2010 годзе);
— магчымасць перапродажу на другасным рынку;
— гарантываны выкуп банкам у любы дзень на працягу тэрміну абарачэння (кліент сам вырашае, на які тэрмін размяшчаць сродкі).

Поўную інфармацыю аб 4-м выпуску аблігацый ААТ «Беларускі Індустрыяльны Банк» можна атрымаць па тэлефоне (017) 209 42 05, ці на сайце www.bib.by

Лічэня НБ РБ № 20 ад 30.11.2009 г. на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

РУП «ВИТЕБСКИЙ ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»

ІЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА, ОБРАЩЕННОГО В ДОХОД ГОСУДАРСТВА У РУП «ЗАВОД «ЭВИСТОР»

Прадавец: Комиссия по работе с имуществом, обращенным в доход государства Октябрьского райисполкома.

ЛОТ: часть административного здания 2-ого этажа, изолированное нежилое помещение общ. пл.1184,3 кв. м с кабинетами, коридорами, туалетами, расположенное по адресу: Витебск, ул. Фрунзе, 81, начальная цена продажи 519 048 000 рублей.

Официальное извещение опубликовано в бюллетене «Конкурсные торги в Беларуси и за рубежом» в газете «Витебский рабочий» от 28 февраля 2009 г. № 25 и 14 апреля 2009 г. № 44.

Аукцион состоится **5 января 2010 года в 11.00** по адресу: Витебск, ул. Свидинского, 4. Заявления принимаются в рабочие дни с 8.00 до 17.00 по 04.01.2010 года (включительно) по адресу: Витебск, ул. Свидинского, 4. Заключительная регистрация участников с 10.30 до 11.00 по месту проведения аукционных торгов.

Дополнительная информация по телефонам:
8 (0212) 43 54 35; 8 (029) 591 00 02; www.Ocenka.by

ОАО «МИНСКИЙ ПРИБОРОСТРОИТЕЛЬНЫЙ ЗАВОД»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ СЛЕДУЮЩЕГО ОБОРУДОВАНИЯ:

Лот 1. Токарно-винторезный станок, 1963 г.в., начальная цена 1 302 000 руб. с НДС.

Лот 2. Горизонтально-расточной станок, 1967 г.в., начальная цена 8 965 000 руб. с НДС.

Лот 3. Продольно-строгальный станок, 1966 г.в., начальная цена 11 200 000 руб. с НДС.

Лот 4. Радиально-сверлильный станок, 1958 г.в., начальная цена 910 000 руб. с НДС.

Лот 5. Ножницы мод. СНТА-3150/16А, 1951 г.в., начальная цена продажи 1 800 000 руб. с НДС.

Лот 6. Фрезерный станок 6520 Ф3, 1978 г.в., начальная цена 10 615 000 руб. с НДС.

Лот 7. Токарный автомат ТД-26, 1978 г.в., начальная цена 780 000 руб. с НДС.

Лот 8. Токарный автомат ТД-16, 1978 г.в., начальная цена 1 090 000 руб. с НДС.

Лот 9. Копер свободного падения, 1958 г.в., начальная цена 430 000 руб. с НДС.

Лот 10. Стол регулировщика 2-тумбовый, 1989 г.в. — 10 шт., начальная цена каждого 40 000 руб. с НДС.

Задаток в размере 5% от начальной цены лота перечисляется на расчетный счет ОАО «Минский приборостроительный завод» № 3012000620011 в филиале ОАО «БПС-Банк» г. Минск, код 334, УНП 100363840. Порядок проведения торгов оговорен в условиях проведения аукциона.

Аукцион состоится **19 января 2010 г. в 13.00** по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 58. Заявления и необходимые документы принимаются до 17.00 18 января 2010 г. по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 58.

Справки по телефону: 8 017 293 94 33. Факс 8 017 293 94 40.

УНП 100363840.

БЫЛІ Ў НАС КАБЫЛКА І ЧМЯЛЕЦ...

СЁЛЕТА ў Вілейскім раёне Мінскай вобласці быў адкрыты ўнікальны мемарыял, прысвечаны зніклым вёскам. Гэта першы такі помнік у Беларусі, і ён размясціўся недалёка ад Вілейкі, каля вёскі Снежэва. Там згадана больш за 250 населеных пунктаў, якія зніклі на Вілейшчыне за апошнія 70 гадоў. Адны з іх падзялілі лёс Хатыні, некаторыя былі затоплены, калі ўтваралася Вілейскае вадасховішча, а большасць — проста апусцілі.

Падобныя помнікі могуць быць усталяваны ў кожным раёне Беларусі. Бо такі лёс напачатку тысячы беларускіх вёсак у XX стагоддзі, у тым ліку і вёскі маёй Слонішчыны.

Пра знікненне слонімскай вёскі XX стагоддзя і лёс іх жыхароў можна напісаць і выдаць шмат тамоў кніг. Гэтым трэба спецыяльна заняцца, каб сабраць матэрыял па кожнай зніклай вёсцы, па тых людзях, якія там жылі і працавалі. Такі матэрыял можа быць проста ўнікальным. Большасць зніклых населеных пунктаў засталіся хіба ў памяці старэйшых людзей. Вялікі пералік ужо самі тыпаў зніклых населеных пунктаў. Гэта маенткі, фальваркі, засценкі, хутары, калоніі ці таварышчы, леснічкі, чыгуначныя або шаашэйныя будкі, асіды, вадзяныя млыны і г.д. Зніклі і вялікія вёскі. Напрыклад у 1930-х гадоў было ліквідавана паняцце такога буйнога населенага пункта не гарадскога тыпу, як мястэчка. Існуе некалькі прычын знікнення нашых шматлікіх населеных пунктаў, і амаль ва ўсіх выпадках прысутнічае чалавечы фактар: людзі выбралі па сваёй і не па сваёй волі ці праз збег абставінаў новае месца жыхарства. Шмат шкоды нашым вёскам і мястэчкам, хутарам і фальваркам нанеслі пры арганізацыі калгасаў. Менавіта тады знішчылі тысячы хутароў.

Далёка не будзем хадзіць, давайце паглядзім на карту нашай Слонішчыны і падлічым, колькі

Беларускае піва заваёўвае ўкраінскі рынак

Сёлета айчыны рынак піва згорнецца да 94 працэнтаў ад узроўню мінулага года. Гэтае меркаванне выказаў генеральны дырэктар ААТ «Крыніца» Рыгор Пяткевіч.

На думку спецыяліста, такая сітуацыя тлумачыцца змяшчэннем папулярнага піва на папулярны рынак. Айчыны вытворцы забяспечваюць унутраную патрэбу на 92 працэнты. Аднак на рынку амаль трэць аб'ёму — імпартнае піва. Гэты сегмент нават сёлета дэманструе няглыбкую невялікі (на 1 працэнт), аднак усё ж рост. На долю ААТ «Крыніца» прыпадаюць 43 працэнты агульнага аб'ёму айчынай вытворчасці піва (летась — 38,4%).

І гэты пазіцыяны прадпрыемства мяркуюць павялічыць. Тут разводзіцца маштабная рэканструкцыя — пасля правядзення ўжо трэцяга этапу на гэты патрэбы плануецца выдаткаваць 62,4 мільярда рублёў (бюджэтнай пазыкі) магутнасці значна зрасце.

Як заўважыў карэспандэнт «Звязды» Рыгор Пяткевіч, прадпрыемства мае намер усяляк папулярызаваць беларускае піва. «Крыніца» разам з іншымі буйнымі айчыннымі вытворцамі гатова выступіць на ўнутраным рынку пад агульным брэндам. Рыгор Пяткевіч лічыць: варты стварыць сетку фірмовых піўных бараў, дзе кошт пенага напою будзе ніжэйшы, чым у рэстаранах. Гэта будзе спрыяць развіццю культуры спажывання.

Імпорту павялічваецца аб'ём экспарту: рэалізавана 1,5 мільярд дэкалітраў піва (амаль утрыяць больш, чым летась). Асноўным гандлёвым партнёрам застаецца Расія, на долю якой прыпадае 87 працэнтаў усіх экспартных падаткаў. 12% адгружаецца ў краіны Еўрасаюза. Пробныя партыі паступілі спажывацям Канады. І яшчэ адна прычымна навіна: як паведаміў начальнік аддзела знешнеэканамічнай дзейнасці ААТ «Крыніца» Валерый Вінар, першыя партыі піва адгружаны ва Украіну. Спецыялісты адзначылі, што трапіць на гэты рынак было надзвычай складана, аднак «пропускам» сюды стала высокая якасць прадукцыі.

Мікалай ЛІТВИНАЎ.

ВОГНІШЧА

Вогнішча — як рытуальнае дзеянне шматлікіх календарных, сямейна-родавых, гаспадарчых і лярчэных абрадаў, было здаўна вядома ўсходнім славянам. Вогнішчам першым чынам надавалася ачышчальная функцыя: «Каб старое пайшло, а новае прыйшло». А таксама вогнішча надзялялі функцыяй адраджэння.

- Чацей за ўсё распальванне рытуальных вогнішчаў адбывалася вясной і летам, радзей вогнішчы палілі напрыдзядні новага года і Калдаў. Рытуальныя вогнішчы палілі разам — усёй супольнасцю, і толькі моцна непагадзь магла «адмяніць» усеагульнае свята з непасрэдным «удзелам» агню.
- Асабліва папулярнымі на працягу года былі Масленічныя і Купальскія вогнішчы, таксама вогнішчы палілі на вялікіх гадавых святах — Грамніцы, Дабрывшчанне, Юр'я, Сёмуху, Пятроў дзень. У заходніх славянаў, а таксама ў жыхароў заходняй часткі Беларусі, распаўсюджаны звычай паліць вогнішчы ў Велікодную ноч.
- Напрыклад у Вернічы на прылежы таксама «разводзілі» рытуальнае вогнішча, у якім спалвалі галіны вярбы, якія захаўваліся на працягу года — заўтра ў хату прыносяць «новую» вярбу.
- Перавагу запаліць рытуальнае вогнішча аддавалі або самому старэйшаму ў сям'і, або таму, хто адшукаў папараць-кветку ў купальскую ноч.
- У вогнішчы спалвалі пудзіла, якое сімвалізавала сабою тое, што трэба было знішчыць. Напрыклад, пудзіла Масленіцы сімвалізавала зіму, холад, мороз, якія павінны наступіць цёплым, што наступіць з прыходам вясны.
- Вогнішчы маглі разводзіць праміа на зямлі, часам прыўнімалі на жэрджак або так званых «казлах». Вогнішчы маглі замяніць падпаленымі паходнямі, колам, якія пускілі з гары да вады.
- Сродкам для распальвання вогнішчаў былі драўніна, галле, радзей — салома, кастрыца. Адна з умоў рытуальнага вогнішча — спальванне старых, якія ўжо «адпрацавалі», прадметаў: гаспадарчых (венкі) і асабістых рэчэй (лапці, саламяныя пасцелі), прадметаў хатняга начыння (хлебная дзяжа), сродкаў перамяшчэння (зламяныя санкі, калёсы, колы), рэшткаў святочнага застолля і т.п.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Уважліва!

Іван Пятровіч Кардыбайла так і не трапіў у Кнігу рэкордаў Гінса за самы доўгі рамонд кватэры — на 12-м годзе яго забіла суседзямі.

Нарэшце ты заехаў правільна. Маца — шкада толькі, што не ў наш гараж...

Чатыры гадзіны ночы. Дайнік спіць дома з жонкай, раптам у сні пачынае сутаргава выкрывацца:

- Воўчык, фура, фура!
- Жонка супакойвае шэптат:
- Пустая яна, пустая...

Двое праграмістаў: — А ў мяне мікрахвалёўка не ўключалася... — Як так? Што піша?

Худзюю адразу па трох дыетах. Па адной не надзяюся.

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСкі, С. ГРЫБ, Ф. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВДРЬЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкая, 10-а.

НАШ Тэлефон: прыёмны — 287 19 19 (тэл.факс); аддзелаў — 287 18 64, падлікі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самаіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03.

http://www.zvyazda.by; e-mail: info@zvyazda.minsk.by

ПРЫЁМ тэлефакс: 287 17 79. РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары аўтыбіяграфічных матэрыялаў носьць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннямі з меркаваннямі рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй псымы. Перадруку матэрыялаў, аўтыбіяграфічных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носьць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Вываецтва Беларускай Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 32.345. Індэкс 63850. Зак. № 6880. Нумар падпісанні ў 19.30. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ЛЕКІ, ЗА ЯКІМІ БУДУЧЫНЯ

ГРОДЗЕНСКІ ЗАВОД МЕДПРЭПАРАТАЎ ВЫРАБЛЯЕ ЎНІКАЛЬНЫЯ ДЛЯ НАШАЙ КРАІНЫ ЛЕКАВЫЯ СРОДКІ

9 гадоў — для фармацэўтычнага завода невялікі тэрмін. Вытворчасць лекаў, увогуле, не церпіць спешкі. Шлях ад вынаходніцтва формулы да аптэчнага прылаўка новых лекаў сродкаў перадаюцца за 4–14 гадоў. А на вытворчасць генэрыку — ужо ўсім добра вядомага лекавага сродку, які больш не

абаронены патэнтам, патрэбна 1–3 гады. Нават для простага змены аднаго прэпарату на іншы, заводскаму цэху патрэбна мінімум — 5 дзён, пакуль не будзе цапкам, да апошняга вінціка, разабрана, дасканала прамыта і пастэрызавана, а потым некалькі разоў пацверджана стэрыльнасць усяго абсталявання...

Таму Гродзенскі завод мед-прэпаратаў можна назваць маладым прадпрыемствам. Першыя таблеткі тут зрабілі толькі ў маі 2003 года. Гэтым тлумачыцца тое, што мы неадкладна пачалі вядомы таварны знак у выглядзе кавалачка формулы амінакіслоты, прыгожанага пісцікамі-прэміямі. Аднак, не здзіўлюся, калі пасля апошняга аптэчнага ажыятажу ў многім доме не з'явілася хоць бы адна каробачка з такой сымпатычнай «зоркачкай».

Вось і я знайшла ў сваёй аптэчцы дзве. Цяпер, пасля наведвання гэтага завода, з асабліва цёплым пачуццём гляджу на гэтыя лекі. Па-першае, таму што на ўласныя вочы бачыла, як яны робяцца, і цяпер не проста цапкам упэўненая ў іх бездакорнай якасці, але і ўгадваю людзей — маладых, усмешлівых і прыгожых, і разам з тым, шчырых, адданых і вельмі адказных, якія на Гродзенскім заводзе мед-прэпаратаў працуюць. Па-другое, я даведдалася, у чым галоўная асаблівасць гэтых лекавых сродкаў.

Знаёмства з Гродзенскім заводам мед-прэпаратаў здольнае цалкам перавярнуць нашы ўяўленні пра лекі. Ключавымі тут з'яўляюцца два моманты: **лекавыя сродкі на аснове амінакіслот маюць мінімальныя побачныя эфекты; таннасць не азначае горшую якасць.**

Першы: таннасць не азначае горшую якасць. Новы фармацэўтычны завод — гэта новае, сучаснае абсталяванне і мадэры, амбіцыйныя калектывы, які выдатна ведае сваю справу, у курсе перадавых тэхналогій і ўсяго, што адбываецца на фармацэўтычным рынку. Калектывы, які настроены на тое, каб яго прадукцыя заваявала на гэтым рынку годнае месца.

Адносна таннасць тут тлумачыцца толькі тым, што сацыяльна арыентаваная дзяржава абараняе сваіх грамадзян. Ды і вытворцы падмаюць цэнавую планку пакуль на мінімальны ўзровень над сабекоштам.

Другое адкрыццё, бадай што, самае уражальнае, — лекавыя сродкі на аснове амінакіслот. У гэтым выдкі ўстойлівае меркаванне пра тое, што лекі адно лечача, а іншае псуе — няслушнае.

Менавіта дзякуючы амінакіслотам Гродзенскі завод медыцынскіх прэпаратаў не падобны ні на адзін іншы не толькі ў нашай краіне, але і ва ўсім СНД. Увогуле, выпуск лекавых сродкаў на аснове амінакіслот засвоены пакуль толькі ў шасці краінах свету: ЗША, Японія, Кітай, Францыя, Германія і ў нас, у Беларусі — у Скідалі, на Гродзенскім заводзе мед-прэпаратаў. Лекавыя сродкі на аснове амінакіслот — з'ява сама па сабе маладая. Аднак менавіта за падобнымі лекамі, упэўненыя спецыялісты, будучыня. Вось чаму мы пакуль яшчэ мала ведаем пра лекі Гродзенскага завода. Але вельмі хутка яны набудуць заслужаную вядомасць і прызнанне.

НЯШМАТ ГІСТОРЫІ

Калі казаць пра гісторыю прад-прыемства, то трэба заўважыць, што Гродзенскаму заводу мед-прэпаратаў і пашанцавала, і не пашанцавала адначасова.

— Беларуска навука падхапіла таму амінакіслот, якая распрацоўвалася ў маштабах Саюза, расказавае дырэктар завода **Міхаіл Цырыбка**. — Напрамак, безумоўна, перспектывы, але ж і разлічаны ён быў на аб'ёмы буйной дзяржавы, з яе рэсурсамі і магчымасцямі. Усе-саюзны навукова-даследчы інстытут Генетыка ў Маскве ствараў штэмы амінакіслот медыцынскага і харчовага прызначэння. Сёння ён працуе на Японію. У Ерэване быў заснаваны Навукова-вытворчы інстытут Біятэхналогіі, які ў рамках Саюза займаўся праблемай арганізацыі вытворчасці высокачышчанага амінакіслот. Інстытут фізіка-арганічнай хіміі ў Мінску быў адным з удзельнікаў буйнога навукова-вытворчага праекту.

На момант развалу Савецкага Саюза на тэрыторыі краіны знаходзіліся два буйныя заводы па вытворчасці кармавой амінакіслаты лізін: у

Трыполлі (Кіеўская вобл.) і Шабекина (Белградская вобл.). Трэці завод планавалася пабудаваць пад Гроднам — у Скідалі. Але час рэалізацыі праекта супаў з гадамі перабудовы, будаўніцтва не адбылося. Удалося стварыць толькі доследна-напрацоўваць цэх па выпуску амінакіслот.

Увучыня Інстытута фізіка-арганічнай хіміі пры Нацыянальнай ака-

— Прыйдзе час, калі людзі перастануць вырабляць лекі, — тлумачыць вучоны. — Бо ў нашым арганізме выпрацоўваюцца ўсе моцнадейшыя рэчывы. Надчырачнік, напрыклад, выдзяляюць у кроў адрэналін і норадрэналін, якія адгрываюць найважнейшую ролю ў прастава-важных рэакцыях арганізма. А таксама кортыкастэроіды — гармонны, якія рэгулююць наш абмен рэчываў. Падстраўнікавая залоза вылучае інсулін, які адкрывае шляхі для пастануплення глюкозы ўнутр клеткі. У мозгу вырацоўваюцца рэчывы, якія ранаіцы выклікаюць абуджэнне, а ноччу — засыпанне. У арганізме ёсць фактары, якія выклікаюць некроз (гібель) раковых клетак.

Унутры нас ёсць вялікая колькасць рэчываў, якія ў патрэбны момант абараняюць арганізм ад хваро-

дзімі навук вырашылі рэалізаваць ідэю вытворчасці высокачышчанага амінакіслот ужо ў рамках незалежнай Беларусі. Задача, мякка кажучы, дзёркая.

Завод будаваўся і абсталяваўся за кошт бюджэту Саюзнай дзяржавы Расіі і Беларусі, а таксама за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту. Спачатку стваралася толькі вытворчасць высокачышчанага амінакіслот, якая была зарэгістравана ў 2001 годзе. Але для таго, каб паспяхова працаваць, гэтага было недастаткова, таму было вырашана адкрыць яшчэ і цэх гатовых лекавых сродкаў.

У канцы 2002 года была здадана ў эксплуатацыю таблетачная лінія магутнасцю 200 млн таблетак у год. У другой палове 2004 года наладжана вытворчасць капсул на ліній праектнай магутнасцю 50 млн капсул у год.

Разам з тым, на заводзе была адпрацавана тэхналогія атрымання многіх высокачышчанага амінакіслот, і сёння прадпрыемства мае магчымасць як вырабляць лекавыя сродкі з уласных амінакіслот, дастатковы запас якіх створаны, так і «дачышчаць» больш танна імпартна.

Начальнік групы на распрацоўцы і асваенні новых відаў прадукцыі **Дзмітрый ГАЛАВІН**.

баў, робяць яго прафілактыку. Гэта значыць, што наш арганізм — буйны шматпрофільны фармацэўтычны завод. Задача ў тым, каб навуцшы яго кіраваць працэсам, каб ён у патрэбны час падкідаў патрэбнае рэчыва. І медыцынская навука хутка развіваецца ў гэтым кірунку. Кардыястэмулятары замяняюць адрэналін, які ў норме запускае працу сэрца, раслачалася эра тэхналогіі ствалявых клетак...

НЯШМАТ ФУТУРАЛОГІІ

У будучыні, прычым не надта далёкай, шмат якія фармазаводы акажуцца ў цяжкім стане. Але Гродзенскаму заводу мед-прэпаратаў гэта не пагражае, лічыць **прафесар Міхаіл БУШМА**. А да меркавання гэтага чалавека варта прыслухоўвацца. Доктар медыцынскіх навук, загадчык кафедры фармакалогіі Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, аўтар 270 навуковых публікацый і 3 вынаходніцтваў, кіраўнік 4 тэмаў, якія фінансуюцца Фондам фундаментальных даследаванняў пры Савеце Міністраў Рэспублікі

Беларусь... Гэта не ўвесь пералік дасягненняў прафесара, біяграфія якога, між іншым, уключана ў кнігу «2000 інтэлектуалаў XXI стагоддзя», а таксама ў энцыклапедыю «Who's who in the World» («Хто ёсць хто ў свеце»).

Апрацоўку вынікаў колькасцанай і якаснага аналізу таблетак грамадзяны праводзіць лабарант **Лідзія МЫШКО** і хімік **Алена КОУШЫК**.

Ролью амінакіслот вельмі добра ілюструе так званы «сіндром старшыні». Вобразна кажучы, калі старшыня і божжы п'юць аднолькава, першы выглядае значна лепш. Прычына ў тым, што старшыня пры вялікім ужыванні алкаголю, не забывае яшчэ добра і якасна закусаць. Каб аднавіць дадатковую колькасць амінакіслот.

Калі на чалавека ідзе агрэсія: вірус, таксічная рэчыва, стрэс, траўма, высокая нагрузка, арганізм пачынае абараняцца, — тлумачыць **Міхаіл Бушма**. — Калі ў яго ёсць на гэта сілы — вітаміны, амінакіслоты, мікраэлементы. Усё, што патрэбна, каб аднавіць саспаваныя клеткі. Гэтыя рэчывы падобныя на цагліны і цэмент, якія неабходныя для таго, каб падрамантаваць альбо зноў адбудаваць дом. Праўда, і пры добрым харчаванні пастанупленне тых альбо іншых вітамінаў і амінакіслот можа быць недастатковым. Напрыклад, з узростам.

Цэх па вытворчасці высокачышчанага амінакіслот: у цэнтры — майстар **Наталля НЕУГЕНЬ** з працаўніцамі **Ірына МІХАЕВІЧ**, **Ядвіга ПАРЧУСКАЯ**, **Надзeya ПАРТЫКАЯ** і **Таццяна ЦЫЦЯК**.

Тое, што вырабляе завод у Скідалі — і ёсць будматэрыялы для такіх аднаўленчых будоўляў у нашым арганізме. Сёння завод выпускае пяць лекавых сродкаў на аснове амінакіслот: трыптафан, лейцын, аспартат, грамецын і тавамін. Шэраг новых прэпаратаў знаходзіцца ў стадыі распрацоўкі і рэгістрацыі.

«САНКЦЫІ НА АРЫШТ» І ДЗВЕ НОБЕЛЕЎСКІЯ

Амінакіслата лейцын займае самае вялікае месца ў складзе бялкоў, таму яна адгрывае вельмі важную ролю ў барацьбе з інфекцыямі, асабліва віруснымі, а таксама садзейнічае аднаўленню касцей, скуры і мышцаў.

— Антыбіётыкі можна дастаць бактэрыі, якія знаходзіцца па-за клеткай, падобна на тое, як паціцыя можа арыштаваць увечана-злычыцу, калі той гуляе па вуліцы, — расказвае механізм дзеяння лекаў прафесар **Бушма**. — Але калі вірус трапляе ўнутр клеткі, то ў антыбіётыка-паціцыскага няма санцыі на арышт, ён не можа зайсці ў дом. Тады з інфекцыяй справіцца можа толькі сам арганізм. І яму трэба дапамагчы. Каб яму дапамагчы, трэба будаваць імуннаглобуліны, а для гэтага патрэбны «цагліны» — амінакіслоты.

СІНДРОМ СТАРШЫНІ І ПРЫЧЫНЫ ДЭПРЕСІІ

Амінакіслоты выконваюць некалькі функцый. З іх складаюцца бялкі, якія рэгулююць працэсы ўнутры арганізма, і яны даюць энергію. Праўда, апошняя функцыя бывае задзейнічана пры экстрэмальных сітуацыях. «Гэта ўсё роўна што распальвае печ антыкварнай мэбляй», — кажа прафесар.

За аўтаматызаваным першым пакаваннем таблетак назірае дзіржучычкі **Наталля СІДАРАВА**.

нага балансу. Як добры сродкаў ад прастуды, асабліва, калі пачатак хваробы пралушчаны, прафесар называў лейцын разам з «ударнай» дозай аскарбінавай кіслаты — да 2 грамаў аднаразава.

— Гэта вельмі добрая пара, — лічыць **Міхаіл Бушма**. — Лейцын звязваецца з бактэрыямі — «захоплівае іх у палон», а вітамін С стымулюе клетачны імунітэт, пад яго ўздзеяннем фагацыты актывізуецца і забіваюць інфекцыю.

Ёсць у Гродзенскага завода медыцынскіх прэпаратаў і прадмет асаблівага гонару — кардыяпрапарат аспартат.

— У гэтым лекавым сродку прысутнічае ўнікальнае злучэнне: аспартат і амінакіслата L-аргінін, — кажа **Міхаіл Іванавіч**. — З амінакіслатаў атрымліваецца аспартат, які пащырае буйныя сасуды. У выніку сэрцу лягчэй выплываць кроў, менш крыві паступае назад, і яно адпачывае. Аспартат з'яўляецца эндатэ-

Цэх па вытворчасці высокачышчанага амінакіслот: у цэнтры — майстар **Наталля НЕУГЕНЬ** з працаўніцамі **Ірына МІХАЕВІЧ**, **Ядвіга ПАРЧУСКАЯ**, **Надзeya ПАРТЫКАЯ** і **Таццяна ЦЫЦЯК**.

— З нас усё пачынаецца, — смяецца **начальнік групы Дзмітрый ГАЛАВІН**. — Мы аналізуем рынак і падбіраем лекавыя сродкі, якія

«САНКЦЫІ НА АРЫШТ» І ДЗВЕ НОБЕЛЕЎСКІЯ

лі — клеткі, якія высцілаюць нашы сасуды знутры, і рабіць яны гэта могуць толькі з аргеніна. Аспартат, як вядома, папярэджае ўтварэнне тромбаў.

Такім чынам у аспартатце закладзена ідэя дзвюх Нобелеўскіх прэмій, падкрэслівае прафесар. Першая была ўручана ў 1982 годзе англійскаму вучонаму сэрцу **Джону Вэіну** за адкрыццё ўласціваасці аспартату зніжаць згуст-

ПА ВЯЛІКІМ РАХУНКУ, ЗАВОДЫ, ЯКІЯ ВЫРАБЛЯЮТ ЧУЖАРОДНЫЯ ЛЕКАВЫЯ СРОДКІ, ЯКІЯ НІКОЛІ Ў АРГАНІЗМ ЧАЛАВЕКА НЕ СУСТАКАЮЦА, З ЧАСАМ АКАЖУЦА НЕЗАПАТРАБАВАННЫЯ. ЗАМЕСТ ІХ БУДУЦЬ СТВОРАЮЦА ЗАВОДЫ, ПАДОБНЫЯ НА ТОЙ, ШТО ЁСЦЬ У СКІДАЛІ. ЁН ВЫРАБЛЯЕ ТО, ШТО ВЫРАБЛЯЕ НАШ АРГАНІЗМ.

важную ролю ў барацьбе з інфекцыямі, асабліва віруснымі, а таксама садзейнічае аднаўленню касцей, скуры і мышцаў.

— Антыбіётыкі можна дастаць бактэрыі, якія знаходзіцца па-за клеткай, падобна на тое, як паціцыя можа арыштаваць увечана-злычыцу, калі той гуляе па вуліцы, — расказвае механізм дзеяння лекаў прафесар **Бушма**. — Але калі вірус трапляе ўнутр клеткі, то ў антыбіётыка-паціцыскага няма санцыі на арышт, ён не можа зайсці ў дом. Тады з інфекцыяй справіцца можа толькі сам арганізм. І яму трэба дапамагчы. Каб яму дапамагчы, трэба будаваць імуннаглобуліны, а для гэтага патрэбны «цагліны» — амінакіслоты.

Лейцын прызначаюць як імунна-стэмулятар і карэктар амінакіслот-

нага балансу. Як добры сродкаў ад прастуды, асабліва, калі пачатак хваробы пралушчаны, прафесар называў лейцын разам з «ударнай» дозай аскарбінавай кіслаты — да 2 грамаў аднаразава.

— Гэта вельмі добрая пара, — лічыць **Міхаіл Бушма**. — Лейцын звязваецца з бактэрыямі — «захоплівае іх у палон», а вітамін С стымулюе клетачны імунітэт, пад яго ўздзеяннем фагацыты актывізуецца і забіваюць інфекцыю.

Ёсць у Гродзенскага завода медыцынскіх прэпаратаў і прадмет асаблівага гонару — кардыяпрапарат аспартат.

— У гэтым лекавым сродку прысутнічае ўнікальнае злучэнне: аспартат і амінакіслата L-аргінін, — кажа **Міхаіл Іванавіч**. — З амінакіслатаў атрымліваецца аспартат, які пащырае буйныя сасуды. У выніку сэрцу лягчэй выплываць кроў, менш крыві паступае назад, і яно адпачывае. Аспартат з'яўляецца эндатэ-

У адзеле кантролю якасці рыхтуюць месячную справаздачу: (справа налева) начальнік аддзела **Ірына ЛІТВІН**, хімік-лабарант **Таццяна ШЭВЭЛЬ** і інспектар па якасці **Галіна ШАЛІМАВА**.

нага балансу. Як добры сродкаў ад прастуды, асабліва, калі пачатак хваробы пралушчаны, прафесар называў лейцын разам з «ударнай» дозай аскарбінавай кіслаты — да 2 грамаў аднаразава.

НЕ ТОЛЬКІ ЛЕКІ

Сёння Гродзенскі завод мед-прэпаратаў супрацоўнічае з Інстытутам мікрабіялогіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. З 2006 года тут вырабляюць яшчэ і каштоўныя прэпараты для сельскай гаспадаркі і харчовай дабавкі.

— Мы выпускаем **біякансервант «Лаксіл»** для сіпавання кармоў, які ў 1,5–10 разоў таннейшы за імпартныя біялагічныя кансерванты, — расказвае **начальнік цэха па вытворчасці высокачышчанага амінакіслот Ала ЦЫЦЯК**. — А таксама — дабаўку кармавую кісламалочную «ДКМ» для выпойвання цялят і дзіцянят іншых жывёл. Малако, маладзіва альбо сыркава былі дадаюцца туды ДКМ лепш ужываюцца і паліпаўнацення стрававання, у выніку нованароджаных і маладых жывёл менш хварэюць і хутчэй растуць.

Для Інстытута мікрабіялогіі завод таксама выпускае спецыяльныя партыю **біяпрапаратаў для перададзенай апрацоўкі насення: рыбактарын і Фістамыафос**. Гэтыя экалагічна чыстыя, бяскрыўдыя дазваляюць пры зніжэнні дозы мінеральных угнаенняў значна павялічыць ураджай. Напрыклад, жыта — больш чым на 30 процантаў, а кармаплоддаў — у сярэднім на 24 процантах.

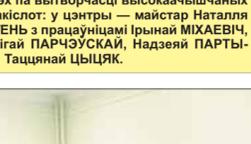
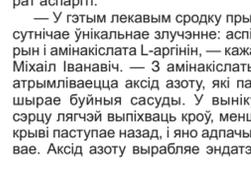
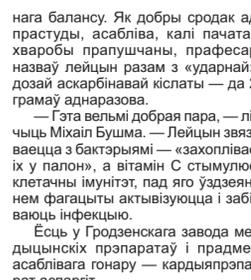
З кастрычніка гэтага года завод вырабляе экалагічна бяскрыўды **біяпестыцыд «Бетатратэцін»** для апрацоўкі цукровых буркоў ад цівілі падчас захоўвання ў буртах. Перавая гэтага прэпарату ў тым, што ён не таксічны і не ўплывае на харчовую і біялагічную каштоўнасць буркоў.

— З кастрычніка мы таксама пачалі выпускаць **харчовую дабаўку «Е-509» для малочнай вытворчасці**, — расказвае **Ала Цыцяк**. — Гэта — вадкі хлорыст кальцый, які адгрывае ролю пры ферментаванні ў малаце згустка. Дабаўку выкарыстоўваюць пры вытворчасці сыроў, каб павялічыць выхад канчатковага прадукту і палепшыць яго якасць. Е-509 кампенсуе страцу кальцыю ў малаце пасля яго пастэрызавання. Нашы прадпрыемствы раней выкарыстоўвалі падобную дабаўку з Галандыі, але тая, што вырабляем мы, — таннейшая і не горшай якасці.

Як у медыцыне будучыня — за лекавымі сродкамі, якія не з'яўляюцца для арганізма чужбымі, а значыць не маюць побачных эфектаў і ускладненняў, так у сельскай гаспадарцы будучыня — за біяпрапаратамі, а ў харчовай прамысловасці — за біядабаўкамі.

І па вялікім рахунку, усім нам вельмі пашанцавала, што ў Беларусі ёсць завод, які можа вырабляць усё гэта самай высокай якасці.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА, Алена ДАУЖАНОК, Марыя ЖЫЛІНСКАЯ (ФОТА).

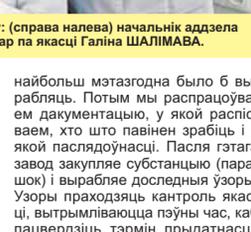
амінакіслот: валіну, лейцыну, ізалейцыну і таурыну.

— Тавамін першапачаткова быў прапанаваны як прэпарат для лячэння хваробы печані: гепатытаў, цырозуў, таксічных і лекавых пашкоджанняў, а таксама для лячэння пашкоджанняў нервовай сістэмы і галаўнога мозгу, — расказвае **Міхаіл Цырыбка**. — Разам з тым, падчас клінічнага прымянення і ў выніку эксперыментальных даследаванняў было вызначана шмат якіх новых уласціваасцяў. Сёння тавамін прымяняецца таксама пры лячэнні хранічнай алкагольнай інтэкскацыі, выкарыстоўваецца ў касудэаўскай хірургіі, пры лячэнні ішэмічнай хваробы сэрца, туберкулёзу, і ў спартыўнай медыцыне. Гэты прэпарат абараняе мышачныя тканкі, з'яўляецца крыніцай энергіі, дапамагае ў аднаўленні пасля траўмаў і павялічвае выносливасць.

ШЛЯХ ДА СПАЖЫЦА

Акрамя прэпаратаў на аснове амінакіслот, Гродзенскі завод медыцынскіх прэпаратаў вырабляе добра вядомыя лекі: левамідзілін, цэфалексін, метранідазол, аскарбінавую кіслату, пірацетам, анальгін, рыбаксін і іншыя. Тое, што найбольш выгадна выпускаць менавіта сёння, вырашае Група па распрацоўцы і засваенні новых відаў прадукцыі.

— З нас усё пачынаецца, — смяецца **начальнік групы Дзмітрый ГАЛАВІН**. — Мы аналізуем рынак і падбіраем лекавыя сродкі, якія

Прафесар, загадчык кафедры фармакалогіі Гродзенскага медыцынскага ўніверсітэта **Міхаіл БУШМА**.

паведнасць сыравіны і матэрыялаў патрабаванням нарматыўнай дакументацыі.

Пасля гэтага пачынаецца вельмі складаная працэдура рэгістрацыі лекавага сродку ў Міністэрстве аховы здароўя. Гэтым ужо займаецца вытворча-тэхнічны аддзел.

— Шчы ў нас ёсць планы на рэгістрацыю за мяжой, — падзялілася **начальнік аддзела Людміла ГЕВОДАВА**. — Ва Украіне зарэгістраваныя капсулы «Тавамін» і капсулы «Трыптафан». Цяпер ідзе праца па рэгістрацыі ў Мадраве гэтых жа сродкаў, рыхтуем дадзеныя для рэгістрацыі капсуль «Пірацетам» у Расійскай Федэрацыі, зарэгістраваны ўжо капсулы «Засфон» ва Украіне, адбываецца іх рэгістрацыя ў Азербайджане, Расіі.

Стаўленне Міністэрства аховы здароўя Беларусі да рэгістрацыі лекавых сродкаў надзвычай строгае. Так што нашы спажывы могуць зусім не хваліцца на гэты момант беларускіх лекаў і спаць спакойна: брак тут проста немагчымы.